ÎN ACEST NUMĂR:

Omul – între prejudecăţi şi adevăruri

PROLETARI DIN TOATE ŢĂRILE, UNIŢI-VĂ!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Ochii şi inima „Smaraldului" • Cine va face pasul? • Pe urmele unei miliardimi de gram • Ne vom reface organele şi ţesuturile • Obsidianul şi originea comerţului • Termocentralele vor produce cauciuc şi medicamente • Nu neglijaţi gripa! • Cum acţionează apele minerale în cura internă • Cocteil pentru turişti • „Titanic" va fi ridicat la suprafaţă... • Creşă pentru urangutani civilizaţi • Pagina de umor

Confidenţe

Foto: V. Budan

Biblioteca Municipală Oradea SALA DE LECTURĂ

Sîntem mulţi, puţini?!... (Citiţi în pag. III-a: „Cîţi sîntem, cîţi şi unde trăim?")

ANUL XXIV

46

(1235)

15 noiembrie

1968

12 pagini 1 leu

V. Volovici : Ilustrație la „Richard al III-lea" de Shakespeare (Aquaforte)

PROZĂ

Nuielele de mesteacăn

Zăpada s-a retras în colțurile grădinii, lăsînd în urma ei doar pete galbene. Arinii par pudrați cu polen galben. În curți ard focuri. Fumul lor lăptos acoperă, ca un cearceaf cald, iarba care a trecut. Copiii zburdă în vîrful picioarelor printre cutii de conserve, adună tot felul de fleacuri și poposesc îndelung în jurul focului, ce-i fascinează

Peeter nu-i printre ei. Ferestrele caselor au început să se lumineze, se trag perdelele, dar Peeter ia-l de unde nu-i. A cerut voie, de dimineață, să dea o raită prin împrejurimi și, iată că se lasă noaptea, și el nu s-a întors încă.

— Tatăl : *Nu mai e nimic de făcut.*

— Mama : *Ți-am spus-o de mult.*

— Bunica : *Copiii uită ușor.*

— Mama : *Nu-i lua apărarea.*

— Bunica : *Copiii sînt nevoia să se zbenguie.*

— Mama : *Toți copiii sînt la fel, dar el nu-i ca toți copiii. Nimeni nu-l oprește.*

— Tatăl : *Trebuie bătut, o dată pentru totdeauna.*

— Mama : *Să ne arate vecinii cu degetul ? „Nemicii își bat copilul".*

— Tatăl : *Atunci, ce-i de făcut ? Acum mai e încă timpul să-mi scot cureaua. Peste un an — doi o să fie prea tîrziu. O să se obișnuiască să plece de acasă și să se întoarcă de capul lui. Acum i se mai poate impune o conduită normală.*

— Mama : *Dar fără curea. Ajung nuielele. Dor și ele destul. O să-și aducă aminte multă vreme.*

Toți sînt pentru nuiele, dacă o trecem și pe bunica printre partizanii nuielelor, deși n-a spus un cuvînt.

Cu același prilej sînt amintite și alte crime comise de Peeter, ca de pildă, cînd și-a acoperit doiul de la matematică cu o pată de cerneală.

— Tatăl : *De pe acum se ține de șmecherii.*

— Bunica : *Toți copiii fac la fel.*

— Mama : *Un copil trebuie să-și mărturisească greșelile.*

— Bunica : *N-o face de frică.*

Mama pleacă să caute tîrnul vechi de mesteacăn, care va furniza nuielele de care-i nevoie.

În curte, curățenia s-a terminat și numai palele de fum se mai încolăcesc pe trunchiurile pomilor fructiferi, albe de var. Țînțarii zbîrnîie în întuneric, prin aerul umed. Coroanele pinilor sînt nemișcate : nici un zgomot, nici o adiere. Doară vrăbiile nu-și găsesc astîmpăr, cărînd în cioc cîte o pană, un fir de lînă sau o rămurică de mesteacăn.

Ce plăcut e ! Mama nu are chef să intre în casă.

Obloanele dinspre balcon sînt încă la locul lor, închise și călăfătuite, dar primăvara plutește în aer, s-a arătat o dată cu ghioceii, zboară bîzîind cu norii de țînțari, e prezentă în curtea curată. Ce bine-i să hoinărești fără țintă, departe, foarte departe de aceste locuri. Capul mamei e plin de vînt, de gînduri ușoare, de gînduri solemne, chiar extravagante.

Mama își sprijini ceafa de stîlpul de piatră al porții și, cu ochii închiși, respiră aromele picante ale nopții de primăvară. E tristă, fără să știe de ce.

— Ce frumoasă seară de primăvară ! exclamă ea deodată.

În clipa aceea poarta se deschide larg și Peeter, roșu de soare și de vînt, cu ochii strălucitori, plin de noroi pînă la genunchi, cu un nasture al paltonului atîrnînd, cu gîtul gol și cu eșarfa ce i se împiedică printre picioare ca o coadă, îi întinde mamei o mînă în care ține o ramură înmugurită de mesteacăn.

— Cînd am să am 25 de ani, ramura asta o să fie un copăcel.

Mama ascunde la spate crenguța cafenie. Bunica aduce, pentru ramura de mesteacăn a lui Peeter, un vas mare cu apă, din care urcă bule de aer.

Lilli Promet

150 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI TURGHENEV

Omagiul Universității din Oxford

La 18 iunie 1879, Universitatea din Oxford i-a decernat lui Turghenev titlul de doctor. Evenimentul sublinia cu atît mai puternic valoarea operei scriitorului rus, cu cît Turghenev era primul prozator distins cu acest titlu de către străvechiul și celebrul colegiu britanic. Pînă la el, titlul de doctor fusese acordat numai unor poeți : Wordsworth (1839) Tennyson (1855) și Longfellow (1869), în timp ce prozatori ca Walter Scott sau Charles Dickens nu au beneficiat de acest omagiu.

Cum se explică faptul ?

Opera scriitorului rus era binecunoscută în Anglia. Pînă atunci apăruseră, în traducere, „Povestirile unui vînător", „Un cuib de nobili", „În ajun" și altele.

În afară de asta, Turghenev vizitase Anglia de multe ori începînd din 1847. Cu prilejul acestor călătorii făcuse cunoștință cu o seamă de mari personalități ale timpului ca Disraeli, Carlyle, Macaulay.

Aniversarea a o sută de ani de la nașterea lui Walter Scott și festivitățile organizate cu această ocazie, la care a luat parte și scriitorul rus, i-au prilejuit lui Turghenev noi cunoștințe printre oamenii de cultură din Anglia. Așa l-a cunoscut pe distinsul elenist Benjamin Jowett, de la Universitatea din Oxford.

Propunerea de decernare a titlului de doctor a fost făcută, se pare, de slavistul William Rollston, în 1874, cu prilejul unui ciclu de conferințe ținut la Oxford. Benjamin Jowett, pe atunci cancelar al Universității, a primit propunerea cu simpatie.

La înștiințarea lui Rollston despre propunerea pe care o făcuse, Turghenev i-a răspuns cu sinceritatea și modestia care-l caracterizau :

„Aș fi încîntat dacă celebra Universitate din Oxford mi-ar acorda înaltul titlu, dar asta n-ar însemna oare prea mare încredere în forțele mele și publicul nu s-ar întreba : cine este acest om și de ce e astfel onorat ?"

În preajma solemnității, emoția scriitorului a fost exprimată într-o scrisoare adresată lui P.L. Lavrov, la 14 iunie 1879 :

„Scumpul meu Lavrov, plec mîine în Anglia, la Oxford. Universitatea de acolo mi-a decernat titlul de doctor, împotriva tuturor așteptărilor : Mă întorc peste o săptămînă, o să ne vedem și am să-ți povestesc totul".

Festivitatea a avut loc la data amintită mai sus, în sala de teatru a Universității. Toate locurile erau ocupate de profesori, studenți și un numeros public.

De altfel, chiar Turghenev a descris festivitatea, într-o scrisoare adresată lui P.V. Annenkov :

„...Eram nouă doctori în robe roșii și pălării în patru colțuri. Lume foarte multă... Tot un doctor ne-a prezentat vice-cancelarului universității, în prealabil elogiindu-ne în limba latină ; studenții și publicul au aplaudat ; vice-cancelarul și-a rostit discursul tot în limba latină, ne-a strîns mîinile, după care ne-am îndreptat, fiecare, spre locurile noastre".

E interesant însă că Turghenev n-a știut pînă la sfîrșitul vieții sale ce titlu poartă. Credea că i s-a acordat titlul de doctor în drept internațional, cînd în realitate i se acordase titlul de doctor în drept civil. În cuvîntarea ținută în cinstea noului doctor, profesorul James Brice a subliniat contribuția operei lui Turghenev la abolirea șerbiei în Rusia, numindu-l pe scriitor „un prieten al neamului omenesc".

Turghenev a reafirmat, chiar în acel cadru, idealurile sale generoase. Astfel, din mărturiile profesorului Jowett, care în calitatea lui de cancelar al Universității a dat o masă în cinstea celor nouă doctori, Turghenev și-a manifestat și cu acel prilej indignarea pentru faptul că guvernul țarist surghiunise în Siberia douăzeci și șase sau douăzeci și opt de mii de tineri dintre cei mai înzestrați.

Turghenev a fost al doilea rus care a primit titlul de doctor al Universității din Oxford : cel dintîi a fost poetul V.A. Jukovski (1793). Lista celor care au urmat este, însă, foarte lungă și cuprinde nume ca Mendeleev (1894), Glazunov (1907), Șostakovici (1958), Semionov (1960) și alții.

ARHIVISTICĂ

Experți și surprize...

Depozitele bibliotecilor adăpostesc nu numai cărți de largă sau restrînsă circulație, ci și documente de arhivă, cu valoare excepțională pentru știință și cultură. Aceste documente nu ajung însă oricum în depozite. Adesea, drumul lor e lung, uneori străbat chiar veacuri, iar înainte de a ajunge la destinația lor ultimă poposesc, obligatoriu, în fața unei comisii de experți. În Uniunea Sovietică aceasta poartă numele de Comisia de expertiză a manuscriselor, obiectelor de artă și colecțiilor donate de particulari. În fruntea ei se află Evgheni Mihailovici Jukov, membru al Prezidiului Academiei de Științe a U.R.S.S.

Cu ce se ocupă comisia ?

Nu de mult ea a recepționat arhiva văduvelor lui Gorki și Alexei Tolstoi. Cea dintîi cuprindea peste șapte sute de scrisori adresate de Gorki soției sale sau primite de Gorki de la Bunin, Cehov, Plehanov, Romain Rolland, Balmont și alții. Arhiva văduvei lui Alexei Tolstoi conservă scrisori și manuscrise ale scriitorului.

Uneori, materialele acestor arhive nu coboară în depozitele bibliotecilor, ci, dimpotrivă, ies la lumina zilei. Așa s-a întîmplat, de pildă, cu arhiva defunctului istoric S.B. Veselovski. Din manuscrisele rămase, cercetătorii au putut prezenta publicului nu mai puțin de patru cărți de certă valoare științifică.

Dar manuscrisele și scrisorile din arhive personale nu sînt singurele domenii de investigare ale Comisiei de expertiză amintite. Uneori, aceasta se vede obligată să inventarieze și să clasezе „arhive" cît se poate de neobișnuite. Așa s-a întîmplat, de pildă, cu moștenirea acad. P.P. Suțkin. Prin intermediul Comisiei de expertiză, Institutul zoologic din Leningrad s-a îmbogățit cu o colecție... de douăzeci și șase de mii de exemplare de păsări și fluturi de zi.

Recent, comisia a fost pusă în fața a două gobelinuri, oferite cu dărnicie Academiei de Științe a U.R.S.S. de cea care le executase. Din păcate, deși unul din ele înfățișa figura actualului președinte al Academiei, valoarea lor era mediocră și Comisia s-a văzut nevoită să refuze darul...

PARODII

„Poșta redacției"

— Am în sertarul meu versuri, cum n-au scris nici Ahmatova, nici Esenin.

— N-aveți însă și versuri pe care le-au scris Ahmatova și Esenin ?

★

— Monsieur, voi părăsi pentru totdeauna rîndurile cititorilor revistei, dacă nu mă veți publica.

— Merçi beaucoup că ne-ați prevenit. Dar, cher ami, de publicat n-o să vă publicăm.

Așa încît, adieu.

★

— În timpul liber, în loc să-i trag cu vodca, cum se obișnuiește, mă ocup cu citirea multor cărți înțelepte.

— Bravo !

★

De ce există pe lume candoare ?
Acolo unde este candoare, e și minciună,
Acolo poate să apară și zelul
Oricărui huligan frumos.

— Nici nu vă imaginați cîtă dreptate aveți. Zilele astea s-a întîmplat și la noi așa ceva.

★

Tineretul turbează primăvara :
Sîngele fierbe,
Inima se mănîncă, se mănîncă,
se mănîncă,
De dragoste.

— Ne-a plăcut foarte mult imaginea „inima se mănîncă". Dar, în general, poezia nu e de sezon.

★

— Ce preferați mai mult : umorul sau satira ?

— Umorul. N-avem nevoie numai de Gogoli și Șcedrini.

(Din „Literaturnaia Gazeta")

POPULAŢIA GLOBULUI

Cîţi sîntem, cîţi şi unde trăim?

În vara anului trecut — anunţă Anuarul demografic al O.N.U publicat la New-York — populaţia globului a fost de 3,420 miliarde de oameni, cu 65 de milioane mai mult decît în vara 1966.

Aceeaşi sursă arată că dacă ritmul de creştere se va menţine la acelaşi nivel, pînă în anul 2006 populaţia Terrei se va dubla.

Între vara 1966 şi vara 1967 omenirea a sporit deci, în medie, cu 180 000 de inşi pe zi.

Trei sferturi din locuitorii planetei noastre trăiesc în ţări aflate în curs de dezvoltare şi mai bine de jumătate sînt concentraţi în Asia.

În vara lui 1967 populaţia Republicii Populare Chineze a fost de 720 de milioane de suflete. Ea creşte cu 1,4 la sută pe an.

În cursul anilor 1963—1967 ritmul de creştere a populaţiei a fost de: 2,5 la sută în Africa, 2 la sută în Asia, 0,8 la sută în Europa, 2,9 la sută în America Latină, 1,3 la sută în America de Nord. În Uniunea Sovietică sporul anual al populaţiei a fost de 1,2 la sută. Ritmul de creştere cel mai rapid — 3,5 la sută — a fost înregistrat în America Centrală.

Nouăsprezece la sută din populaţia Terrei trăieşte în oraşe de peste 100 000 de locuitori. În ultimul an, numărul acestor oraşe a sporit cu peste o sută. Acum zece ani erau mai puţin de jumătate decît există acum.

Optzeci şi cinci de oraşe au o populaţie mai mare de un milion de locuitori. Treizeci şi nouă din aceste oraşe se află în Asia, 18 în Europa, 7 în Uniunea Sovietică, 7 în America de Sud, 9 în America de Nord şi 3 în Africa.

Anuarul enumeră cele 15 oraşe mai mari ale lumii (în afară de Chicago şi Londra pentru care nu au existat date exacte). Pe primul loc se află Tokio: 8 907 000 locuitori (cifra e din 1966), New-York: 7 969 000 (1966), Sanhai: 6 900 000 (1957), Moscova: 6 422 000 (1967), Sao-Paolo: 5 383 000 (1967), Bombay: 4 902 651 (1967), Cairo: 4 219 853 (1966), Rio de Janeiro: 4 031 000 (1967), Pekin: 4 010 000 (1957), Seul: 3 794 959 (1966), Ciudad de Mexico: 3 353 033 (1967), Leningrad: 3 296 000 (1967), Ţienţin: 3 320 000 (1957), Osaka: 3 133 000 (1960), Calcutta: 3 072 193 (1967).

Conform aceluiaşi anuar, femeile trăiesc mai mult decît bărbaţii. Astfel, în Irlanda durata medie a vieţii lor este de peste 76 de ani, în Norvegia, Olanda, Suedia, Franţa, Ucraina de 75 de ani, iar în alte 38 de ţări de 70 de ani.

La bărbaţi cea mai mare longevitate a fost constatată în Suedia — 71,6 ani; de altfel numai în şase ţări — Suedia, Olanda, Norvegia, populaţia evreiască din Izrael, Irlanda, Danemarca — s-a înregistrat la bărbaţi o depăşire medie a vîrstei de 70 de ani.

Cea mai scurtă durată a vieţii la femei a fost consemnată în Volta Superioară (31,1 ani), iar la bărbaţi în Gabon (25 ani).

Cercetări făcute în 127 de ţări au arătat că cele mai importante cauze ale mortalităţii sînt cancerul şi maladiile cardio-vasculare.

(După „Novoe vremea")

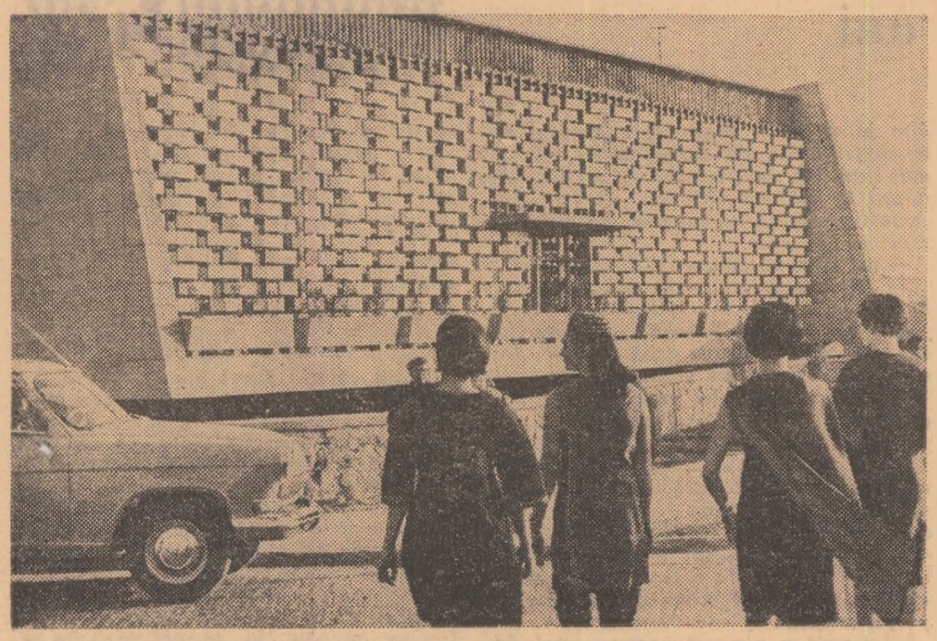

Un oraş care se dezvoltă rapid: Aşhabad

Foto: **D. Varianski (A.P.N.)**

LA ORDINEA ZILEI

Biosfera, inamic al omului?

Înainte ca statele deţinătoare de arme nucleare să fi ajuns la acordul pentru limitarea experienţelor cu aceste arme, în atmosfera terestră fuseseră zvîrlite mari cantităţi de produse radioactive. Aceasta a dus la poluarea radioactivă a biosferei şi la acumularea de izotopi radioactivi în organismul uman. Alături de izotopii cu viaţă scurtă, cum sînt iodul-131, s-au adunat şi izotopi cu viaţă mai lungă ca stronţiul-90 şi cesiul-137 care constituie o mare primejdie pentru omenire.

Din 1963 însă, cînd s-a ajuns la înţelegerea pomenită, concentraţia de substanţe beta-active din atmosferă a început să scadă. În ansamblu, în 1964 ea era de acum de 10 ori mai mică, în 1965 de 60 de ori, iar în 1966 de 150 de ori. Dar şi concentraţia izotopilor cu viaţă lungă a scăzut mult. Anul trecut, concentraţia de stronţiu-90 şi cesiu-137 din atmosferă, a fost astfel de peste 10 ori mai mică faţă de 1963. Şi nu numai în atmosferă, ci şi în produsele alimentare de natură animală şi vegetală. În organismul uman conţinutul de cesiu-137 a scăzut de zeci de ori. Cu toate acestea, în atmosferă continuă să planeze primejdia poluării radioactive.

Din grijă pentru sănătatea omenirii institute de cercetări din mai multe ţări urmăresc sistematic gradul de îmbîcsire a mediului înconjurător cu produse ale exploziilor nucleare. Pentru aceasta se iau necontenit probe de aer, de precipitaţii, de sol şi de apă din bazine deschise, de vegetaţie, de produse alimentare. Conţinutul de izotopi radioactivi din aceste probe este determinat prin analize radiochimice şi radiometrice. Pe de altă parte, instalaţiile staţionare şi mobile de măsurare a dozelor de radiaţie radioactivă din organismul uman oferă informaţii foarte exacte despre conţinutul de izotopi la oameni din regiuni diferite.

În U.R.S.S. există un for unional care, pe baza acestor date, alcătuieşte tabele din care rezultă situaţia sub aspectul pericolului radioactivităţii pe regiuni şi teritorii mai mari. Specialiştii urmăresc orice modificare survenită în aceste tabele pentru a cunoaşte în orice moment doza de precipitaţii radioactive căzute în regiunea respectivă şi pentru a lua măsurile profilactice necesare.

TRANSPORTURI MARITIME

Gigantul la capătul primei călătorii

Cel mai mare vas care s-a deplasat vreodată pe mările globului, petrolierul **Universe Ireland**, şi-a încheiat cu succes voiajul său de debut. Plecat din Kuweit (în golful Persic), el a ajuns în portul irlandez Bantry, după ce a ocolit Africa pe la Capul Bunei Speranţe.

Dar să reamintim cîteva dintre trăsăturile caracteristice ale acestui gigant: puntea are o lungime de peste 300 m şi o lăţime de 53 m, cu alte cuvinte echivalentul a trei terenuri de fotbal puse cap la cap, iar în pîntecele navei încap exact 312 000 tone de petrol brut, repartizate în douăzeci şi două de compartimente. Ţinînd seama că echipajul este alcătuit din cincizeci şi patru de persoane, puteţi să deduceţi (conform unei vechi şi celebre anecdote) care e vîrsta căpitanului? Răspuns: egal cu numărul de marinari ai petrolierului, adică cincizeci şi patru de ani. Dar Frank Horrby — aşa se numeşte „stăpînul după Dumnezeu" al acestui Moby Dick de oţel — mai deţine un record: este singurul ofiţer de marină comercială care, în cursul celui de al doilea război mondial, a comandat un purtător de avioane. Ceea ce, probabil, l-a familiarizat cu marile gabarituri.

Problema cea mai importantă pe care a ridicat-o navigaţia lui **Universe Ireland** a fost acostarea. Pescajul său, atunci cînd vasul este încărcat la maximum, ajunge pînă la 24,70 m. Trebuia aşadar să i se găsească un port convenabil. Alegerea s-a oprit asupra insulei Whiddy, situată la extremitatea golfului Bantry, în sud-estul Irlandei, unde adîncimea constantă a mării în apropierea coastei atinge 33 de metri. Lucrările de amenajare necesare au durat totuşi aproape doi ani şi s-au încheiat abia în ajunul sosirii petrolierului.

Întîmpinat şi călăuzit de patru remorchere noi-nouţe, **Universe Ireland** a înaintat încet pe apele golfului, printr-un şenal balizat pe o distanţă de treizeci de kilometri. În faţa insulei, petrolierul a fost împins cu o viteză de cincisprezece centimetri pe secundă, pînă ce s-a lipit de un debarcader special construit, cu o lungime de 360 m. Imediat după oprire, au intrat în funcţiune patru conducte submarine care, în 22 ore, au golit complet tancurile vasului în rezervoarele de pe insulă, capabile să primească în total un milion de tone de petrol.

În iulie 1969, **Universe Ireland**, construit în Japonia, va avea încă cinci fraţi de aceleaşi proporţii, care îşi vor debarca încărcătura tot în portul Bantry. Sosirile lor vor avea loc, cu regularitate, la fiecare zece zile.

A. Maiorov

Înainte de vînătoare

Desen de **V. Ptiţin**

CIRCULAŢIE

Ochii şi inima „Smaraldului"

În 1970 producţia de autocamioane şi automobile a U.R.S.S. va fi de aproape trei ori mai mare decît în 1965. În aceeaşi măsură va spori evident şi torentul maşinilor pe străzile oraşelor. Urbaniştii, organizatorii transportului auto se pregătesc să-l facă faţă. Construiesc noi autostrăzi, înalţă estacade, amenajează pasaje subterane. Cu toate aceste eforturi, ei nu pot asigura o circulaţie neîntreruptă în toate direcţiile. De aceea nu se va renunţa prea curînd la serviciile semafoarelor. Ba, mai mult, se prevede chiar că la Moscova numărul lor va creşte anual cu 50. Dar, fireşte, vor fi perfecţionate. Primii paşi în acest sens s-au şi făcut.

Un institut din Moscova a realizat sistemul „START" care aduce modificări esenţiale în circulaţia maşinilor pe străzile capitalei sovietice. „START" va fi instalat în pieţele oraşului şi va obliga semafoarele să-şi schimbe culorile nu ca pînă acum, cîte 25—30 de secunde în fiecare sens, ci în funcţie de numărul maşinilor care se vor aduna.

Pînă la intersecţie, afluxul maşinilor va spori şi mai mult

Culoarea verde va întîrzia mai mult în sensul în care circulaţia va fi mai intensă.

Creierul „START"-ului este maşina de calculat „Smarald". Aceasta adună semnalele de la intersecţii. Un dispozitiv de memorare prelucrează informaţiile şi trimite semaforului comenzi corespunzătoare.

„Ochii" sistemului sînt o împletitură de cabluri metalice ascunse sub asfalt. Ele înregistrează numărul de maşini care se apropie de intersecţie şi transmit datele „Smaraldului". Acesta le prelucrează cu ajutorul dispozitivelor sale de gîndire şi determină pe loc cît timp va trebui să lumineze în sensul respectiv culoarea verde. Dacă, de plidă, intervalul dintre maşini va fi de cel mult trei secunde, culoarea verde va întîrzia pînă se va scurge tot şirul maşinilor. Sistemul automat de dirijare a circulaţiei a început să funcţioneze de cîtva timp în piaţa barierei Serpuhov traversată de vehicule care vin de pe şapte artere.

Calcule preliminare au arătat că „START" va face să scadă cu aproximativ 25 la sută durata staţionării la intersecţii, iar costul sistemului va fi amortizat în numai trei ani şi jumătate.

Dirijarea circulaţiei va fi mult ameliorată şi datorită noilor semne de circulaţie cu mai multe feţe comandate de la un centru unic. În cîteva clipite se poate astfel modifica un întreg complex de indicatoare avînd drept rezultat, de pildă, descongestionarea unei zone supraaglomerate, circulaţia într-un singur sens pe o stradă sau alta etc.

Pînă aici a fost vorba de instalaţiile din pieţele capitalei sovietice. Dar noul sistem va avea şi un centru unic de comandă a circulaţiei pe toate arterele oraşului. Acesta va fi înzestrat, între altele, şi cu un post de dispeceri care vor urmări pe o schemă intensitatea circulaţiei şi, în situaţii excepţionale, vor putea interveni uzînd de comanda manuală a sistemului.

reportaj

SPIONI SAU HOȚI?

O întîmplare ciudată acum 27 de ani

Ofensiva declanșată de trupele sovietice lîngă Moscova în decembrie 1941 a constituit o surpriză atît de mare pentru hitleriști, care socoteau cucerirea capitalei sovietice un fapt împlinit, încît ei au trebuit să se retragă în dezordine lăsînd pe cîmpul de luptă arme și muniții, echipament și arhive de stat major. Printre trofeele capturate de soldații sovietici se afla și un aparat de descifrat coduri.

Cum el prezenta o mare importanță pentru comandamentul sovietic, aparatul a fost expediat imediat la Moscova.

De la Lefortov, trofeul a fost dat în grija a doi ofițeri înarmați. Dar s-a întîmplat un lucru ciudat. Cînd autocamionul a ajuns pe strada Gorki, la Comisariatul poporului pentru informații, s a constatat că aparatul dispăruse. Căpitanul și locotenentul care însoțiseră captura, ca și șoferul mașinii, nu puteau da nici o explicație. Anchetarea cazului a fost încredințată unui lucrător din serviciul militar de contrainformații. Acesta a discutat mai întîi cu căpitanul.

— Am primit obiectul chiar înainte de masă. Aducea cu o mașină de cusut vîrîtă într-o cutie de lemn. Cînd am ajuns la destinație și am vrut s-o descărcăm, cutia nicăieri.

— Unde a dispărut ?

— Nu știu.

— Ați călătorit în spate sau în cabină ?

— În spa..., nu, recunosc, în cabină.

— Ce ați făcut pe drum ? Ați dormit ?

— Nu, am stat de vorbă cu șoferul.

— Despre ce ?

— Despre război, despre ce se poate vorbi acum ?

— Totuși unde să fie aparatul ? N-aveți nici o bănuială ?

— Nu, nici una.

— Știați ce transportați ?

— Da, un lucru foarte important, dar ce anume nu ni s-a spus.

— Atunci, unde-i obiectul ? — a întrebat iar încruntat anchetatorul.

— Pe cuvînt de onoare, nu știu.

— Mai gîndiți-vă ! Poate o să vă amintiți.

Căpitanul a plecat. Se afla într-o situație foarte grea. Cum să dovedească că nu era vinovat de pierderea obiectului care-i fusese dat în grijă ?

Apoi a fost chemat la interogatoriu locotenentul . Acesta a răspuns scurt și clar. S-a născut în 1920. Tatăl armurier din Tula, mama — casnică. A intrat în armată în 1939. În 1941 a absolvit școala militară. Era detașat la statul major. N-a suferit nici o sancțiune. Mai avea un frate, ofițer de carieră. Ultima scrisoare primită de la el a fost expediată în august de lîngă Kalinin. De atunci n-a mai avut nici o altă veste. Poate a murit.

— Sau poate a căzut prizonier ?

— Nu știu.

— Dumneata spui că ai călătorit în spatele mașinii, iar însoțitorii au declarat că în cabină.

— Nu-i adevărat — Apoi, făcînd o pauză, adăugă : Am trecut în cabină după ce ne-am oprit. Înghețasem bocnă.

— V-ați oprit ? De ce ?

— Am trecut pe lîngă casa unde locuiește mama șoferului. El l-a rugat pe căpitan să-i îngăduie să intre la ea o clipă. Voia să-i lase niște pîine luată pe cartelă.

— Unde s-a întîmplat asta ? — voi să știe anchetatorul.

— În intrarea Devkin. Știți, unde există niște porți ciudate.

— E mare casa ?

— Mi se pare că are trei etaje.

— La ce etaj locuiește mama șoferului ?

— Nu știu. S-a dus singur și s-a întors foarte repede. Atunci am trecut în cabină.

— Și cu lada ce s-a întîmplat ?

— Cu lada ? Am luat-o cu noi în cabină și am așezat-o la picioare.

— Ciudat — își exprimă nedumerirea anchetatorul. Cum a putut să dispară de sub picioarele dumitale ?

— Nu știu — răspunse încurcat locotenentul. Poate că am ațipit.

— Ciudat, repetă anchetatorul. Dacă lada a căzut prin portiera întredeschisă, cum de n-ai auzit zgomotul ?

Locotenentul tăcu. Lucrurile nu se limpeziră nici după discuția cu șoferul. Acesta observă doar că, pe drum, căpitanul se comportase ciudat, aprindea mereu cîte o țigară pe care o arunca, însă, imediat și-și stringea pe lîngă el mantaua. Întrebat de ce se oprise la intrarea Devkin, șoferul confirmă că îi dusese mamei sale niște pîine. Confirmă și faptul că după aceea locotenentul trecuse în cabină.

— Îți amintești cum arăta cutia ? — îl întrebă anchetatorul.

— N-am văzut-o.

— Cum n-ai văzut-o ? N-ai mutat-o dumneata în cabină ?

— Unde era s-o mai așezăm și pe ea? Abia aveam loc noi trei !

Unul dintre cei trei mințea, era limpede. Dar de ce ? Ca să ascundă un delict sau o neglijență ?

După ce află primele rezultate ale anchetei, unul dintre conducătorii serviciului de contrainformații al armatei telefonă la miliția judiciară din Moscova. Curînd, în fața lui se prezentă unul din cei mai încercați „detectivi". Gheorghi Fiodorovici Fiodorov. I se relată cazul.

— Care sînt ipotezele dv. ?

— Una dintre ele : aparatul a fost furat. Acest lucru îl puteau face fie agenți ai spionajului german, fie un infractor de drept comun. Ultima versiune nu e însă plauzibilă, întrucît infractorilor de drept comun nu le place să se amestece în politică și, mai ales, n-ar fi avut ce face cu un asemenea aparat.

Cu toate acestea miliția judiciară fu rugată să verifice și această ipoteză. Aparatul trebuia neapărat găsit.

— Să încercăm să vă dăm o mînă de ajutor — răspunse Fiodorov. Aș putea vorbi cu însoțitorii obiectului ?

— Evident.

Locotenentul nu-i spuse nimic nou lui Fiodorov, care avu impresia că încerca cu prea mult zel să-și dovedească nevinovăția. Căpitanul, dimpotrivă, îi făcu o impresie bună. Nu ascundea faptul că era foarte îngrijorat.

— De la statul dv. major ni s-a comunicat — îl informă Fiodorov — că în ziua cînd ați pornit la drum cu camionul erați liber. Dar cînd s-a constatat că n-avea cine să însoțească încărcătura v-ați dovedit, nu se știe de ce foarte îndatoritor. Cum explicați asta ?

— Știți — răspunse căpitanul — nu mă simțeam bine și hotărîsem să mă duc la unitatea sanitară. Se afla în aceeași clădire cu statul major, la un etaj mai jos. În timp ce urcam scările, m-am întîlnit cu ofițerul de serviciu. A fost o simplă întîmplare să-i ies tocmai eu în cale.

— De ce n-ați spus că sînteți bolnav ?

— Mi-a fost jenă. Nu fusesem încă la doctor. Știți, în mașină mi-a fost foarte rău, aveam frisoane, cînd aprindeam o țigară simțeam că iau foc. De aceea am urcat în cabină.

— Ce s-a întîmplat cu cutia cînd locotenentul a trecut în cabină ?

— A rămas în spatele camionului...

Dacă ar fi complici, își spuse Fiodorov, nu cred că depozițiile lor s-ar deosebi atît de mult una de alta. Dar dacă totuși și-au vîrît coada infractori de drept comun ? Lucrul e puțin plauzibil. Încă înainte de război miliția judiciară a curățat Moscova de delincvenți profesioniști.

Căpitanul e vinovat poate numai de faptul că a lăsat obiectul în grija locotenentului, ceea ce denotă neglijență. Ar fi, desigur, mai puțin grav. Dar s-ar putea să fie și altfel. Dacă căpitanul joacă teatru, atunci o face cu multă artă. Ochiul încercat al lui Fiodorov nu observă însă nici un gest fals.

Între timp căpitanul ridicase privirea și se uita fix la anchetator :

— Spuneți-mi ce să fac ca să fiu absolvit de această gravă acuzație ? Fetele mele cresc, ce vor spune cînd vor afla că în timp ce tot poporul lupta împotriva dușmanului tatăl lor a trădat ?

Ochii căpitanului înotau în lacrimi.

— Ce să faceți ? — reluă anchetatorul întrebarea. Chiar nu știți ? Numai de dv. depinde dacă veți fi acuzat sau nu de trădare, de depozițiile pe care le veți face. Ne puteți ajuta să găsim obiectul. Dar pentru asta trebuie să spuneți totul. Luați hîrtia asta și relatați cinstit, fără ocolișuri, în amănunțime cum s-au petrecut lucrurile. Cînd terminați anunțați ofițerul de serviciu.

Fiodorov rămase multă vreme la birou, răsfoi niște hîrtii și se întrebă pe ce străzi circulase mașina. De la Lefortov o luase pe strada Bauman, pe lîngă catedrala Elohov, pe Novo-Basmannaia spre Porțile roșii... Pe undeva pe acolo dispăruse aparatul. O veche lege a criminaliștilor spune că în primul rînd trebuie să afle cui îi folosește delictul. Cine altcineva în afară de hitleriști avea interes să sustragă aparatul ?

Înseamnă, însă, asta că importantul obiect a fost furat de agenți dușmani ? Nu-i exclus. Deși trei spioni într-o singură mașină ar fi cam mult. Pe de altă parte unul singur în prezența a doi oameni cinstiți n-ar fi putut săvîrși furtul. Ar fi putut exista însă și un alt raport : doi agenți și un om onest. Atunci s-ar fi putut opera mai ușor. Să presupunem însă că unul sau doi dintre ei au sustras obiectul. În acest caz s-ar fi putut face nevăzuți și caută acul în carul cu fîn. Dar nu, toți trei, deși știau ce îi așteaptă, s-au prezentat de bună voie și au anunțat dispariția cutiei.

Nu, nu miroase a spionaj. Mai degrabă a infracțiune de drept comun.

Hoțul care a furat aparatul a putut fie să-l ascundă, fie să-l arunce cînd și-a dat seama că se afla în posesia unui obiect care nu-i era de nici un folos. Așa încît sectoriștii, ajutați de administratorii de imobile și de portarii din raioanele prin care trecuse mașina, trebuiau să facă un sondaj în rîndul populației ; în felul acesta s-ar putea, eventual, da de urma lădiței. De asemenea, trebuiau cercetate cu luare aminte străzile pe care trecuse mașina, în special în locurile unde ar fi putut opri sau încetini viteza : la semafoare, la cotituri...

Milițianul Ivan Gavrilov urma să se ocupe de o porțiune cuprinsă între străzile Bauman și Novo-Basmannaia.

În iarna aceea Moscova abia alungase dușmanul de la porțile ei, așa încît străzile mai păstrau încă urme ale clipelor grele prin care trecuse. Pe chipurile oamenilor se mai citea îngrijorarea. Numai copiii erau senini de parcă n-ar fi fost război. Lunecau cu patinele pe asfaltul acoperit de gheață sau se agățau cu un cîrlig lung de camioane. Unii din cei ce se prindeau de partea din spate a vreunui camion mai trăgeau jos din mașină cîte un obiect. „Interesant — își spuse în sinea lui Gavrilov — oare aparatul n-o fi fost furat tot așa ?..."

O oră mai tîrziu pe coridoarele miliției judiciare se afla un grup de băieți. Apoi unul cîte unul trecu prin biroul lui Gheorghi Fiodorovici Fiodorov. Cîrni sau năsoși, cu păr vîlvoi sau tunși la piele, speriați sau obraznici. Dar nici unul dintre ei nu auzise de o cutie ca o mașină de cusut. Abia al zecelea sau al unsprezecelea spuse :

— Dar nu era mașină de cusut, zău că nu știu ce era. Vitka a pescuit-o alaltăieri pe străduța Perevedenov.

— Și unde-i acum Vitka ?

— E și el pe coridor.

Băiatul fu chemat imediat în birou. Intră ținînd sub braț o căciulă cu urechi ; purta o jachetă tricotată, probabil a mamei.

— Vitka, ce ai făcut cu mașina de cusut ? — îl întrebă Fiodorov.

— Care mașină ?

— Cea pe care ai șterpelit-o din camion. Unde-i ?

Vitka se smiorcăi puțin și începu să povestească cum o dusese la un atelier, ca s-o vîndă ; el și mamă-sa nu mai aveau ce mînca, li se terminaseră aproape toate alimentele. Dar cei de la atelier rîseseră de el. Spuneau că mașina nu e bună de nimic.

— Și unde-i acum ?

— Am aruncat-o. Pe strada Bakunin este un magazin, care acum e închis. Capacul de la depozitul în care țineau cartofi e deschis. Acolo am aruncat cutia. Unde era s-o pun ?

Fiodorov ceru o mașină.

— Repede pe strada Bakunin !

Băiatul se vîrî imediat în subsolul gol al magazinului și scoase de acolo cutia acoperită cu promoroacă...

...După cîteva zile Fiodorov primi o scrisoare de la căpitan și locotenent, care își exprimau profunda lor recunoștință. Onoarea și viața lor atîrnaseră de un fir de păr. Și asta numai din cauză că fuseseră slabi, că se temuseră să recunoască de la bun început că dăduseră dovadă de neglijență. Curînd aveau să se întoarcă pe front, unde voiau să-și ispășească vina în lupta împotriva dușmanului.

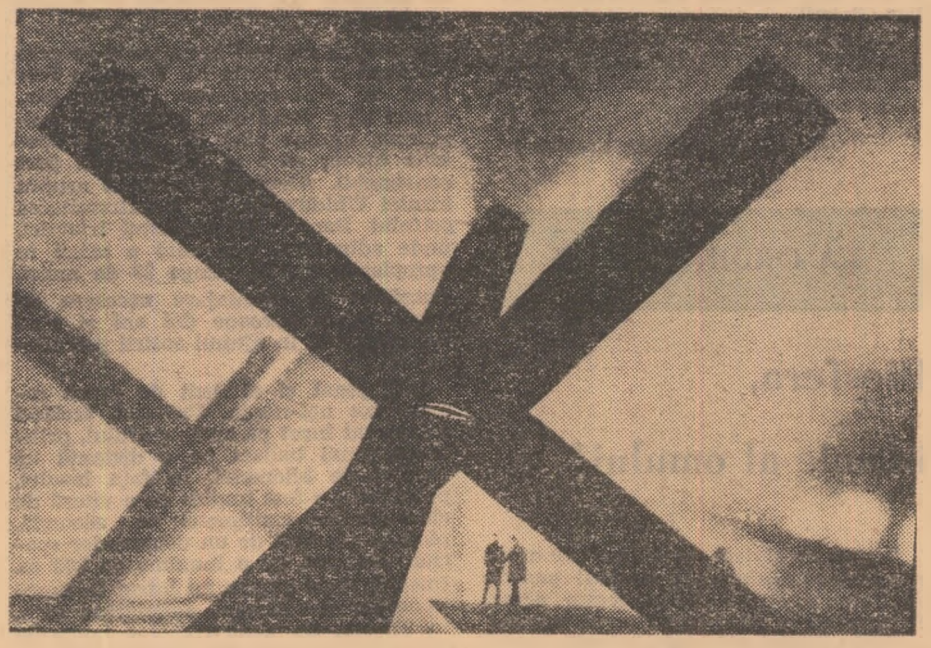

Aici, la porțile Moscovei, a fost oprita în decembrie 1941 ofensiva hitleristă

Gheorghi Tîlner
Ilia Liandres

ACTORI ȘI ROLURI

Un bătrîn foarte demn

Nitocikin apare pe ecran chiar în prima scenă a filmului „Contemporanul tău" al lui Iuli Raizman, însoțindu-l pe Vasili Gubanov. Acesta este un bărbat frumos, de vreo 45—50 de ani, elegant în mișcări și în îmbrăcăminte, cu gesturi sigure și cu atîta farmec încît ești convins că totul îi reușește în viață, fiindcă nimeni și nimic nu-i poate rezista. Bineînțeles că lucrurile nu stau chiar așa; experimentații Gabrilovici și Raizman nu l-ar fi putut concepe atît de primitiv, și de altminteri aflăm imediat că un impas l-a adus pe Gubanov la Moscova; dar nu asta contează, ci impresia pe care o face și continuă să o facă chiar atunci cînd știm că nici lui nu-i reușește totul în viață. Pe Nitocikin, dimpotrivă, nu dai doi bani. E un bătrînel scund, șters, care n-a fost frumos nici în tinerețea lui, dar mi-te acum cînd capu-i, complet chel, strălucește ca o lună plină. Poartă prost niște haine de provincial, care de mult nu mai știe cum se îmbracă lumea. De altminteri e evident că nu acordă îmbrăcămintii decît un rol strict funcțional, cochetăria nu-l interesează și nici nu l-ar prinde.

Dar foarte puțin timp nu dai doi bani pe Nitocikin. El acaparează repede atenția și începi să-i cauți silueta bătrînească greoaie și stîngace, să-l aștepți cu nerăbdare cînd lipsește din scenă. Filmul „Contemporanul tău" are multe calități, prima fiind autenticitatea personajelor. Acestea trăiesc în fața noastră, interpretate de o echipă de actori care merită toate elogiile. Și totuși, dacă mi s-ar cere să aleg dintre aceste multe personaje autentice unul singur, și anume pe acela care concentrează cu maximum de forță și de claritate virtuțile acestei opere cinematografice, l-aș alege fără ezitări pe Nitocikin. Nu pe Vasili Gubanov, fermecătorul erou principal al fimului. Actorul Igor Vladimirov n-are absolut nici o vină. Jocul lui e inteligent, rafinat, discret, interpretul își iubește personajul și-i transferă generos puterea lui de fascinație. Dar ce poate face dacă îl are alături pe „antropofagul" Nitocikin!

E timpul însă să aflăm cine-i bătrînelul în jurul căruia s-a declanșat discuția. Nitocikin este un savant extrem de talentat, dar care n-a tras nici un profit de pe urma talentului său. Profit în sens arivist. N-are titluri, nu-i copleșit de onoruri, n-a fost trimis niciodată în străinătate, pentru asemenea misiuni găsindu-se întotdeauna alții. Nici măcar nu lucrează în capitală, ca să se bucure de confortul marilor orașe. „Am lucrat cam peste tot în țara asta" — îi spune el lui Gubanov, cu care lucrează acum împreună pe un șantier îndepărtat. Dar situația asta nu numai că nu-l deranjează, nici măcar nu o observă. Nitocikin lasă altora acest soi de satisfacții, pe el îl îmbată bucuria creației, a muncii, pentru care nu are nevoie de un anume cadru.

Nitocikin este un om cu păreri proprii pe care știe să le susțină, complet lipsit de înfumurare și nesuportînd-o nici la alții, are un spirit de observație ascuțit, mult bun simț și deloc idei preconcepute, este uimitor de tînăr sufletește, se simte bine și firesc cu oamenii, știe să stabilească imediat contacte.

Am mai putea înșira încă multe calități și trăsături, dar nu asta e hotărîtor: bătrînelul trebuie văzut. Una, însă, tot o mai amintim: demnitatea. Este virtutea lui dominantă. Nitocikin crede în demnitatea omului, în respectul față de om mai mult decît în orice. Pentru el e o nevoie la fel de naturală ca aerul și apa. De aceea ideea de slugărnicie i s-ar părea o enormitate tot așa de imposibilă ca, să zicem, aceea că ar putea cîștiga un concurs de frumusețe. Pentru el ministrul e doar un om, sigur, capabil, că de aceea e pus acolo, care trebuie să vegheze ca lucrurile să meargă bine; iar celebrul academician, invitat special să-și dea cu părerea în privința proiectului întocmit de Gubanov și de el, Nitocikin, e doar un om de vîrsta lui, căruia nu-i îngăduie ceea ce nu și-ar îngădui sie însuși.

Nitocikin este o figură vie, autentică, convingătoare pe care nu o judeci cu criteriile artei, ci cu criteriile vieții. De aceea am vorbit de el și nu de interpretul lui. Septuagenarul Nikolai Plotnikov îl joacă atît de magistral, se contopește atît de total cu personajul, încît nu te mai gîndești la măiestrie actoricească, ci la o existență reală.

Iulia Scutaru

Kolea (Viktor Perevalov), eroul filmului „Eu te-am iubit", în plin antrenament de charleston înainte de serata la care speră să o dea gata pe Nadia. Filmul lui Ilia Frez a fost premiat anul acesta ca cea mai bună operă cinematografică pentru tineret și copii

DEBUTURI

De dragul Marthei

Una dintre cele mai solide glorii ale Hollywoodului, actrița Katharine Hepburn, s-a hotărît, în fine, să treacă în spatele aparatului. În fine, deoarece încă acum douăzeci de ani John Ford și producătorul Louis B. Mayer i-au propus să-și încerce forțele în regia de film, dar cum cariera-i actoricească o solicita prea mult, Katharine Hepburn a refuzat.

Cine a convins-o ca, după 35 de ani de prezență neîntreruptă în fața obiectivului, să treacă „dincolo"? Martha, personajul celor două romane ale scriitoarei engleze Margery Sharp: „Martha, Eric și George" și „Martha la Paris". Martha este o tînără voluntară, cu convingeri foarte ferme, „ca mine. Dar cum eu sînt în întîrziere cu treizeci de ani spre a putea interpreta personajul pe ecran, m-am hotărît să-l dirijez" — s-a explicat debutanta aproape sexagenară.

Cariera extraordinară a Marthei, care vine la Paris ca să se facă pictoriță, a atras-o și pe Irene Mayer Selznick, fiica faimosului producător hollywoodian, ea însăși producătoare de succese teatrale pe Broadway, ca „Un tramvai numit dorință" de Tennessee Williams. Inițial Irene Selznick intenționase să monteze aventurile Marthei pe scenă, dar dîndu-și seama că sînt mai potrivite pentru o versiune cinematografică și aflînd că pe Katharine Hepburn o tentează ideea de a regiza filmul, s-a hotărît pe loc.

După atîția lauri culeși în strălucita-i carieră de actriță, care a început în 1933 cu filmul „A Bill of divorcement", Katharine Hepburn vrea să-și dovedească sie însăși că talentul ei, răsplătit primăvara aceasta cu Premiul Oscar pentru rolul din „Ghici cine vine la cină?", mai poate produce. Cu francheța care o caracterizează, actrița a anticipat că va face un film bun, dar nu și-a anunțat programul de regizoare.

K. Serova

TEATRU

Profesorul celor mai celebri spadasini

Teatrele nu se pot lipsi de scenele de scrimă. Ce fel de Romeo ar fi Romeo, ce fel de Cyrano ar fi Cyrano, ce fel de D'Artagnan ar fi D'Artagnan dacă n-ar lupta pe viață și pe moarte în fața spectatorilor?

Cine-i instruiește pe acești eroi, cine-i învață să-și străpungă artistic adversarul sau să cadă răpuși tot artistic? Printre maeștrii de scrimă care, în Uniunea Sovietică, se ocupă de „Spadasinii" artistici, Arkadi Nemerovski se bucură de o prețuire deosebită.

Cînd s-a apucat de scrimă, Nemerovski era student la Drept și la studioul de teatru al lui Ruben Simonov. Noul sport (pînă atunci practicase canotajul, natația, atletismul, patinajul, echitația) l-a pasionat în așa măsură, încît în scurtă vreme a devenit campion absolut al Moscovei și antrenor la clubul „Spartak". După absolvire a fost angajat ca actor la studioul lui Simonov, de unde a trecut la Teatrul „Vahtangov". Pe atunci, nimeni nu lucra la Moscova cu actorii scenele de duel și de alte asemenea evenimente „sîngeroase". Arkadi Nemerovski a pregătit și regizat prima scenă de luptă în 1935, în spectacolul „Dubrovski". De atunci a devenit profesorul celor mai celebri spadasini în toate teatrele din Moscova și din alte orașe. În total, a montat peste două sute de scene și multe studii pentru studenți, a organizat luptele din filmele „Lermontov", „Prjevalski", „Minune obișnuită", „O zi nu tocmai reușită" și altele. Încît, pe bună dreptate, e considerat creatorul școlii de lupte scenice (Arkadi Nemerovski este docent la Institutul de teatru).

Din primii ani de activitate scenele de luptă sau de duel l-au preocupat nu în sine, ci în contextul spectacolului. De aceea nu s-a mulțumit să dea atenție doar tehnicii. Pregătirea unei scene de luptă înseamnă pentru Nemerovski un act regizoral, exprimarea cît mai fidelă a ideilor autorului. Idealul artistului este să dea scenelor de luptă o atît de mare încărcătură de sentimente încît ele să poată rivaliza cu dialogurile cele mai aprinse.

Preocupat de adevărul istoric, Arkadi Nemerovski a fost gata să recurgă la armuri cavalerești pentru ca iluzia timpului să fie totală. Dar muzeul de istorie din Moscova i-a curmat elanul: cînd a simțit pe el greutatea metalului care abia îl lăsa să-și ridice mîna, a optat pentru adevărul teatral și a conchis definitiv că luptele dintre cavaleri erau mult mai puțin atrăgătoare de cum credem și le înfățișăm noi azi.

Ce arme sînt folosite în teatru? Spada, floreta, sabia, pumnalul. Ele seamănă cu cele adevărate, dar greutatea lor diferă. De exemplu o spadă „teatrală" nu cîntărește decît un kilogram. Nu-i ușor de mînuit astfel de arme. Actorilor li se cer mișcări precise, impecabile, executate în mare viteză, agilitate. Dacă în scrima sportivă e deajuns să-l atingi pe adversar, pe scenă trebuie creată iluzia bătăii pe viață și pe moarte. Bineînțeles, în condițiile securității totale a protagoniștilor.

Iată ce misiune dificilă au Arkadi Nemerovski și elevii săi. Printre aceștia se numără fostul lui profesor Ruben Simonov, pe care l-a antrenat pentru spectacolele „Don Quijote", „Oleko Dundici" și „Cyrano de Bergerac", Mihail Astangov — „Hamlet", V. Zeldovici — „Profesorul de dans", Nikolai Griţenko — „Oleko Dundici", la Teatrul Vahtangov, Mihail Ţariov — „Macbeth", N. Annenkov — „Ivan cel Groaznic", la Teatrul Mic, Ivan Bersenev — „Cyrano de Bergerac" și „Floarea de piatră" la Teatrul Comsomolului leninist, A. Mironov și I. Avșarov — „Don Juan sau dragostea pentru geometrie" la Teatrul de satiră, Iuri Liubimov, V. Osenev și N. Malișevski — Romeo, Tibald și Mercuție la teatrul Vahtangov și mulți alții.

Întrebat o dată dacă scrima scenică e de vreun folos în viață, Arkadi Nemerovski a răspuns:

— Bineînțeles. Actorul care se „bate" bine pe scenă, știe să se apere și în viață.

CINEMA

Fata cu pistolul

Monica Vitti și-a schimbat relațiile cu lumea. Dacă în filmele lui Antonioni era personificarea neputinței de comunicare cu oamenii și o victimă a societății, acum ea e cea care terorizează și hotărăște. În „Modesty Blaise" a fost un superman cu fustă care omora cu o inepuizabilă ingeniozitate și cu un zîmbet fermecător. Pe crimă e pusă și în noul ei film, al cărui titlu vorbește de la sine: „Fata cu pistolul". Dar aici barem are o justificare. Purtarea ei este aceea a unei bune siciliene.

Assunta e răpită de Vincenzo și petrece cu el o noapte. Dar în zori, Vincenzo, care n-a avut de gînd să se însoare cu dînsa, o lasă bătută și fuge în străinătate. Assuntei nu-i rămîne decît să acționeze în spiritul vendetei: trebuie să-l afle pe seducător și să-l ucidă.

Mînată de setea de răzbunare, ajunge în Anglia, îmbrăcată, bineînțeles, în negru, cu bani puțini și un pistol în poșetă. Vînătoarea după Vincenzo e complicată și obositoare: greu să-l găsești în forfota Londrei, mai ales că are prieteni care-l ascund și care o pun pe Assunta pe urme false. Iar cînd în sfîrșit ar putea să-l împuște, curajul o părăsește, întoarce capul și glontele trece pe lîngă țintă.

Timpul se scurge și intențiile de crimă ale Assuntei slăbesc pe măsură ce cunoaște alți oameni și alt mod de viață, radical diferit de cel sicilian, care începe să-i placă din ce în ce mai mult. E acum o frumusețe de fată modernă, întreprinzătoare, îmbrăcată cu gust, după care bărbații întorc capul pe stradă. Cînd îl revede pe Vincenzo, acesta se îndrăgostește nebun de ea și-i oferă totul: viața lui, mîna lui, numele lui, onoarea. Dar pe Assunta nu o mai interesează fostul ei seducător, iar faimoasa onoare siciliană, invocată patetic, o lasă total indiferentă. Assunta are acum alte planuri, mult mai rentabile: ea urmărește un celebru chirurg londonez, care va ceda pînă la urmă farmecelor ei siciliene.

Metamorfoza fizică și spirituală a eroinei e realizată cu ironie și vervă satirică de o Monica Vitti foarte diferită de cea cu care ne-au obișnuit — și au făcut-o celebră — filmele lui Antonioni. De altminteri, ironia și verva satirică sînt constanta întregului film al lui Mario Monicelli.

A. Basov

ştiinţa

GENETICĂ

Cine va face pasul?

Pentru a cincea oară în zece ani, premiul Nobel a fost acordat autorilor unor lucrări de biologie genetică. Aceasta este o ramură aridă, care nu aduce reprezentanţilor ei celebritatea de care se bucură, de pildă, dr. Barnard. Dar juriul ştie ce face: cercetările asupra mecanismelor fundamentale ale vieţii deschid perspectiva unor mari progrese în viitorul apropiat.

Se ştie că biologii moderni rezumă viaţa la două categorii de substanţe: doi acizi nucleici (acidul dezoxiribonucleic sau A.D.N. şi acidul ribonucleic sau A.R.N.) şi douăzeci de acizi aminici. Acestea sînt substanţele fundamentale, identice pentru toate fiinţele vii, şi plecînd de la care se poate construi deopotrivă un om sau un virus.

Biologia genetică se străduieşte să explice cum se face că această mică gamă de elemente duce la apariţia unei infinite varietăţi de organisme.

Cheia enigmei se află în A.D.N. Această moleculă constituie esenţialul cromozomilor, mici filamenţi aflaţi în inima oricărei celule, prin care părinţii transmit descendenţilor caracterele ereditare. Ea se prezintă sub forma unei scări spiralate ale cărei balustrade sînt alcătuite din fosfat-zahăr, iar treptele din patru baze: adenina, timina, guanina şi citozina. Acestea din urmă se unesc totdeauna perechi — adenina cu tinina, guanina cu citozina — pentru a compune treptele.

Este o structură simplă care rezolvă două probleme esenţiale. Explică, în primul rînd, cum cromozomii din oul fecundat se transmit fiecărei celule a organismului. La fiecare împărţire celulară, scara se împarte în două — la mijlocul treptelor. Jumătăţile astfel rezultate trec în alte celule unde conduc recompunerea părţii complementare.

Dar mai cu seamă succesiunea treptelor a dus la înţelegerea modului cum A.D.N. stochează informaţia genetică. Bazele alcătuiesc un cod de patru litere a cărui ordine de succesiune „scrie" mesajul genetic. Pentru a-l difuza în celulă, A.D.N. fabrică un A.R.N. după chipul şi asemănarea sa, un fel de fotocopie a codului care pleacă să adune acizii aminici spre a-i asambla în proteine, conform instrucţiunilor ereditare.

O dată aflat acest lucru, s-a ivit însă o nouă problemă. Cum se poate ca cu patru litere să fie scrise cele douăzeci de cuvinte care desemnează cei douăzeci de acizi aminici? Cuvinte compuse din două litere n-ar fi fost suficiente, întrucît nu ofereau decît şaisprezece combinaţii posibile. Cercetătorii au presupus deci că era nevoie de o succesiune de trei baze pentru a desemna un acid aminic. Şi, dintr-o dată, cu un alfabet de patru litere grupate cîte trei ei s-au pomenit în faţa a şaizeci şi patru de combinaţii. Nu le mai rămînea decît să caute cele douăzeci de combinaţii corespunzătoare acizilor aminici. Cum?

Asta a fost întrebarea la care au căutat să răspundă cei 6.000 de savanţi întruniţi în 1961 la Moscova cu prilejul primului congres mondial de biologie. Un tînăr om de ştiinţă american a indicat atunci o cale care, ulterior, a fost perfecţionată. Şi după 16 ani de cercetări asidui, Sherlock Holmes-ii biologiei moleculare au reuşit să înţeleagă cum, plecînd de la instrucţiunile ereditare ale părinţilor, oul fecundat reuşeşte să construiască un organism.

În momentul de faţă ei se află în faţa unui nou obiectiv: găsirea posibilităţilor de intervenţie în acest mecanism delicat pentru a corecta cutare sau cutare defect ereditar, injectînd o anume cantitate de A.D.N. „bun". Deocamdată ipotetic, acest nou pas înainte nu aşteaptă însă decît un alt laureat Nobel spre a-l străbate.

Negru albinos. Tot cromozomii sînt de vină...

FIZIOLOGIE

Omul — între prejudecăţi şi adevăruri

Femeile sînt capricioase. Numai bărbaţii au logică. Ochii verzi îs mincinoşi. În roşcovani să n-ai încredere. Brunetele au temperament...

Propoziţii scurte şi sentenţioase, pe care le-am auzit de mii de ori în viaţă. Pe unele le-am pronunţat noi înşine, deşi eram poate conştienţi că nu exprimă decît prejudecăţi banale şi absurde. Sînt generalizări care, împinse la extrem, duc la discriminări naţionale, rasiale sau religioase, cu cunoscutele şi dezastruoasele lor consecinţe.

În realitate, oricîte asemănări ar exista între oameni, fiecare din noi este o entitate aparte, deosebită, extraordinară. Fiecare om este unic în felul lui. Nu e o afirmaţie gratuită, ci o teză pe care o dovedeşte cu prisosinţă nu numai practica de zi cu zi, ci şi ştiinţa.

Se ştie că fiecare individ are amprente digitale care-l diferenţiază de toţi ceilalţi, ca şi un miros pe care un cîine îl identifică printre o mie altele. Dar anatomia şi fiziologia scot în evidenţă particularităţi şi mai pronunţate. De exemplu, pe pielea umană, acolo unde se termină firişoarele nervoase, există zone minuscule, sensibile unele la frig, altele la căldură, altele la durere. Experienţele au demonstrat că mărimea, numărul şi repartizarea acestor zone diferă foarte mult de la om la om. Un centimetru patrat, situat exact în acelaşi loc pe epiderma a 21 de mîini drepte, a fost împărţit în 50 de puncte. Unul dintre indivizii examinaţi avea 25 de puncte sensibile la durere, altul doar două; al treilea înregistra căldura în 41 de puncte, dar al patrulea numai în 11.

Ce rezultă de aici? Terminaţiile nervoase răspîndite în tot corpul — cele de pe piele, din ochi, din urechi etc. — fiind singurele noastre surse de informare asupra lumii exterioare, aceasta va apărea altfel fiecăruia dintre noi. Este evident, de pildă, că zăpuşeala va părea mult mai mare celui care are 41 de puncte sensibile la căldură pe cm² de epidermă, decît celui cu 11.

Interesante sînt şi caracteristicile strict personale ale organelor interne. Anatomiştii susţin că, în privinţa dimensiunilor, a formei şi a conturului, stomacurile noastre se deosebesc mai mult între ele decît nasurile sau ochii noştri. Variaţia e şi mai accentuată în modul de funcţionare. Sucurile gastrice se găsesc în cantităţi extrem de diferite: acidul clorhidric lipseşte cu desăvîrşire la multe persoane, iar pepsina poate fi la unii într-o proporţie de zeci, sute sau chiar mii de ori mai mare decît la alţii — fiind vorba, bineînţeles, de oameni perfect normali, fără nici o tulburare de digestie. Aşa se explică de ce nu avem cu toţii aceleaşi preferinţe culinare, de ce unii mănîncă mai mult şi alţii mai puţin, unii de cîteva ori pe zi, alţii o singură dată ş.a.m.d.

La fel stau lucrurile şi cu inima: nu există pe lume două corduri de om perfect identice. Aşa cum nu există identitate în ce priveşte glandele endocrine, de unde şi deosebirile de energie, emotivitate, temperament etc. care se remarcă printre oameni.

Dar creierul? Neurologii afirmă că creierul dv. şi cel al vecinului dv. seamănă incomparabil mai puţin între ele decît chipurile dv. Diversitatea cerebrală în interiorul speciei umane este la fel de pronunţată ca şi cea dintre specia umană şi speciile animale apropiate. E un fenomen pe care-l constată cu uşurinţă părinţii cu mai mulţi copii. Deşi mama şi tata sînt aceeaşi, deşi cresc în aceeaşi casă şi aceleaşi condiţii, bucurîndu-se de aceeaşi educaţie, fraţii şi surorile sînt departe de a semăna leit între ei: unii sînt timizi, alţii îndrăzneţi, unii au memorie, alţii nu, unii înclină spre o viaţă activă, alţii manifestă tendinţe spre reverie...

În lumea animalelor, modul cum se desfăşoară somnul este şi el caracteristic diferitelor specii sau ordine. Astfel, puiul de găină doarme monofazic, adică îşi face dintr-o singură dată „plinul de somn". În schimb felinele, de la pisici pînă la lei, dorm polifazic, de cîteva ori în cursul unei zile şi nopţi. La oameni găsim reunite ambele tipuri: unii dorm numai noaptea, cîte 7—8 ore în şir, fiind monofazici; alţii au un somn nocturn, mai scurt, în schimb dorm după amiază sau în alte momente ale zilei. În ciuda unei păreri destul de răspîndite, polifazia nu e un semn de trîndăvie: să ne amintim că Napoleon nu dormea noaptea, dar trăgea cîte un „pui de somn" de cîteva ori pe zi.

Da, omul este unic, în sensul că fiecare îşi are trăsăturile sale distinctive care-l fac să nu fie o simplă copie a tuturor celorlalţi. Tocmai de aceea este interesantă viaţa omului printre semenii săi. Şi tocmai de aceea este necesar ca, în traiul de zi cu zi, să nu acţionăm pe baza unor generalizări ieftine şi false, care secţionează umanitatea în categorii artificiale, ci să apreciem pe fiecare dintre cei cu care avem de-a face, călăuzindu-ne exclusiv după calităţile şi defectele lui.

CHIMIE

Pe urmele unei miliardimi de gram

În cele mai multe cercetări de fizică şi chimie „impurităţile" — reprezentate de cantităţi infinitezimale de elemente chimice nedorite — constituie o adevărată pacoste. În ultimii ani s-a constatat însă că aceste „urme" au un rol binefăcător în biologie, fiind esenţiale pentru metabolismul organismelor vii. Identificarea şi măsurarea micro sau oligoelementelor, cum au fost numite, a devenit deci indispensabilă atît pentru înţelegerea proceselor biologice cît şi pentru efectuarea unor analize de mare fineţe în cele mai variate domenii. Aşa se face că neutronii au fost puşi pe urmele unor elemente care, din cauza concentraţiei lor extrem de mici, nu puteau fi detectate prin alte procedee.

Analiza prin activare cu neutroni, cum se numeşte noua metodă, are următoarele etape principale: o probă din materialul de analizat este bombardată intens cu un fascicul de neutroni, care se lovesc de nucleele atomilor din probă, sînt absorbiţi de ei şi dau astfel naştere la elemente radioactive. După un timp proba este scoasă din calea neutronilor şi urmează de fapt analiza propriu-zisă, care constă în măsurarea radioactivităţii dobîndite de materialul respectiv. Cum se diferenţiază diversele microelemente? Mai simplu decît s-ar crede. Devenind radioactiv, nucleul fiecăruia se dezintegrează în felul lui, emiţînd anumite radiaţii într-o anumită perioadă de timp. Printre cele 1161 de elemente radioactive (66 naturale şi 1095 artificiale) nu există două care să se dezagrege la fel. Determinînd deci caracterele radiaţiei se poate afla ce elemente conţine proba şi în ce cantitate.

Împreună cu variantele ei, această metodă serveşte astăzi la detectarea a 70 de elemente în cantităţi neînchipuit de mici: pînă la o miliardime de gram! Înseamnă deci că şi proba de analizat poate fi minusculă, avantaj imens în nenumărate cazuri.

În tehnică metoda a jucat un rol-cheie în obţinerea unor materiale mai pure fără de care nu s-ar fi putut fabrica tranzistoarele, aliajele metalice şi materialele plastice de mare rezistenţă. În geologie ea dezvăluie caracterele materiilor prime; astfel, microelementele conţinute de un minereu variază de la un zăcămînt la altul; determinîndu-le, se poate stabili pe de o parte întinderea zăcămîntului, iar pe de alta de ce minereul dintr-un anumit loc dă un produs calitativ superior sau inferior altuia. Oligoelementele din sol se regăsesc şi în plantele din regiunea respectivă, permiţînd astfel să se studieze raporturile dintre vegetaţie şi mediu, să se localizeze zăcăminte noi de minereu şi... să se stabilească provenienţa opiului brut confiscat de autorităţi.

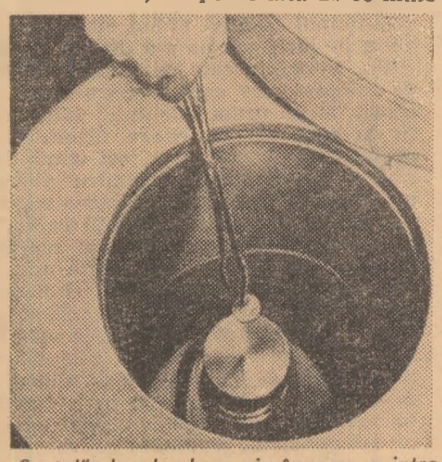

„Scutul" de plumb masiv în care e introdusă proba după iradiere

În biologie şi medicină se studiază intens rolul pe care-l au urmele de cupru, magneziu, zinc, seleniu etc. în funcţiile normale şi defectuoase, întrucît există o mulţime de boli legate de prezenţa sau absenţa lor. Tot atît de importantă este şi posibilitatea diagnosticării unor intoxicaţii cu plumb, arsenic, mercur, mai cu seamă în stadiul cronic, cînd nu dau tulburări vizibile sau cînd pot fi confundate cu alte boli. În acest sens merită să amintim vîlva stîrnită în toată lumea acum cîţiva ani cînd, analizîndu-se cu această metodă părul lui Napoleon, s-a stabilit că fostul împărat nu murise de cancer, ci otrăvit cu arsenic.

O altă aplicaţie spectaculoasă este identificarea şi datarea tablourilor vechi. Prin activare cu neutroni se poate analiza chiar mai puţin de un miligram de vopsea de ulei; se înţelege că această cantitate rasă de la marginea unei picturi nu o prejudiciază. Cum cantităţile de cupru, argint, mercur, magneziu, crom şi alte elemente conţinute în ulei au variat însă cu fiecare epocă şi chiar cu fiecare pictor, înseamnă că se poate stabili cînd a fost pictat un tablou şi, atunci cînd nu e semnat, cine l-a pictat (prin comparaţie cu alte opere ale autorului bănuit).

tehnica

DESCOPERIRI

Ne vom reface organele și țesuturile

Zoologii știu că multe animale nevertebrate pot să-și regenereze țesuturile, organe întregi, chiar și membrele. Crabii, de pildă, își refac cleștii, gîndacii picioarele. Dintre vertebrate, salamandrele își înlocuiesc membrele și coada, broaștele și broasca rîioasă diverse organe și membrele, dar numai în perioada de dezvoltare incipientă, adică în stadiul de mormoloc.

Despre vertebratele superioare se credea că și-au pierdut definitiv capacitatea de regenerare a țesuturilor superioare, cum ar fi cel al inimii și osul cranian. Dar cercetări recente par să infirme această părere. Prof. Lev Polejaev, de pildă, a ajuns la concluzia că oasele craniene se pot totuși regenera. Ba, mai mult, el consideră că și mușchiul inimii e capabil de regenerare. (Dacă lucrurile stau într-adevăr așa, se va ajunge, poate, la o reconstituire a necesității transplantărilor de inimă).

Experiențe făcute încă în 1948, la Institutul de neurochirurgie „Burdenko", pe animale amfibii au dovedit că se poate stimula regenerarea unui os cranian afectat, de pildă, de o operație de extracție a unei tumori. Metoda prof. Polejaev se bazează pe regenerarea osului vechi cranian prin introducerea unei aschii de os nou, care-i stimulează creșterea. Savantul și-a experimentat metoda pe animale mamifere și a repurtat succese remarcabile.

In problema mușchiului cardiac revelăm experiențele făcute de prof. N.Sinițin, care are meritul de a fi descoperit că mușchiul cardiac are regiuni prin care nu trec vene sau nervi. In aceste zone țesutul poate fi mișcat din loc și rana poate fi suturată, fără a tulbura funcționarea inimii. Făcînd o asemenea experiență pe inima unui cîine, dr. N.Sinițin a putut confirma posibilitatea regenerării mușchiului cardiac. Se crede că metoda sa ar putea fi aplicată în viitor și la inima omului. Ea a dat bune rezultate în 50 la sută din cazurile de operații efectuate pe cîini.

Dr. Polejaev a mai constatat și că ionizarea influențează în mod pozitiv regenerarea țesuturilor și organelor lezate.

Mai există încă o seamă de aspecte ce trebuie clarificate în problema regenerării țesuturilor superioare la om, dar de pe acum dr. Polejaev afirmă că ea nu mai este de domeniul unui viitor îndepărtat.

ARHEOLOGIE

Obsidianul și originea comerțului

În ultimii ani au fost dezgropate mai multe așezări preistorice răspîndite pe o suprafață destul de mare în sud-vestul Asiei și în jurul Mediteranei. Cele mai vechi — Iarmo din Irakul de azi și Ieriho din Iordania — par să fi fost înființate acum 10 000 de ani. Ele au reactualizat întrebarea: existau pe atunci legături între diversele comunități? Dat fiindcă așezările erau situate la sute de kilometri distanță și adesea despărțite de munți sau mare, se putea crede că fiecare s-a dezvoltat separat, ignorînd existența celorlalte. Arheologii bănuiau totuși de mult că lucrurile nu s-au petrecut chiar așa, dar abia acum au putut dovedi că oamenii comunicau destul de intens în neolitic, practicînd și un soi de comerț.

Scoică sculptată în obsidian

Ce probe au prezentat? Singurele urme sînt resturile obiectelor confecționate sau utilizate. În general, dacă se constată că reprezentanții a două culturi diferite prelucrau silexul cam în același fel sau își făceau vase de lut asemănătoare ca formă și ornamentație, se socotește că ei întrețineau relații reciproce. Și totuși se prea poate să fie vorba doar de coincidențe, cele două popoare descoperind independent modul cel mai simplu de a face un lucru. În schimb, materiile prime din care sînt confecționate obiectele constituie un criteriu de apreciere mult mai sigur. Dacă ele nu se găsesc în imediata apropiere a unei așezări omenești, înseamnă că au fost obținute de la o altă populație. Rămîne doar să li se afle proveniența.

În mai toate satele neolitice din regiunea citată au fost descoperite obiecte de obsidian, o sticlă vulcanică dură și casantă, care poate fi cioplită ca silexul și din care oamenii preistorici își făceau cuțite și răzuitoare încă de acum 30 000 de ani. Obsidianul nu se găsește însă decît în zonele cu activitate vulcanică recentă, ceea ce îl situează în sudul Italiei, în cîteva insule din Marea Egee, în Turcia și Iran, adică la sute de kilometri de așezările în care a fost folosit. Cum i se putea indentifica de fiecare dată sursa? Aspectul fizic nu constituie un ghid sigur, deoarece același zăcămînt conține obsidian de toate culorile și cu cele mai variate proprietăți fizice; nici examenul microscopic și analiza chimică nu sînt concludente, întrucît structura și compoziția rocii nu diferă prea mult de la un zăcămînt la altul. S-a recurs, așadar, la analiza spectroscopică a pieselor, bazată pe undele luminoase caracteristice emise de fiecare element atunci cînd este încălzit pînă la incandescență. Așa au fost determinate anumite metale mai puțin obișnuite (bariu, zirconiu și cesiu) în obsidianul provenit din diversele zone vulcanice și în obiectele din așezările neolitice.

Cercetările au aruncat astfel o lumină nouă asupra transformării omului din vînător în agricultor. În general se credea că fenomenul s-a petrecut pe scară mică, că un trib oarecare se stabilea undeva și începea să cultive pămîntul. Se căuta chiar cu înfrigurare „locul nașterii" primului sat. Datele furnizate de analiza obsidianului arată că, puțin după anul 8 000 î.e.n., existau destul de multe așezări agricole și că ele comunicau intens între ele. Astfel, obsidianul originar din regiunea vulcanică a Turciei a fost regăsit pe toată coasta de răsărit a Mediteranei pînă la Ieriho, la 800 km distanță, și în insula Cipru, ceea ce denotă că oamenii din neolitic erau și navigatori iscusiți. Obsidianul din Armenia aproviziona o regiune și mai întinsă, pînă la golful Persic și Marea Caspică. Cu mult înainte de anul 6 000 î.e.n., pe vremea cînd nu existau vehicule cu roți și nici măcar animale de povară, satul Iarmo își aducea din Armenia importante cantități de materie primă (au fost găsite cîteva sute de kilograme). Peste munți transportul nu se putea face decît cu spinarea, apoi se apela probabil la bărci, pe Tigru și Eufrat. Nu încape însă îndoială că pe lîngă obsidian se mai „comercializau" și alte bunuri, din care cele perisabile reprezentau probabil un volum și o valoare economică mult mai mare. Cel mai important trebuie să fi fost însă schimbul de idei care a dus la dezvoltarea atît de rapidă a civilizației. Prin mileniul IV, cînd a apărut prelucrarea metalelor, obsidianul nu a mai fost atît de cerut, dar a continuat să servească la confecționarea obiectelor de artă — vase, statuiete — și chiar a unor mobile mici. Și mai cu seamă pe drumurile comerciale deschise de el au continuat să se dezvolte relațiile dintre orașele Orientului Apropiat.

ENERGETICĂ

Termocentralele vor produce cauciuc și medicamente

Cînd specialiștii schițează tabloul energetic al viitorului, ei includ în el — la loc de frunte — centralele electrice termonucleare. Și pe bună dreptate. Căci în momentul cînd se vor construi primele reactoare termonucleare dirijate, problemele energetice ale omenirii vor fi definitiv rezolvate. Dar, așa cum s-a mai spus, asta nu se va întîmpla prea curînd. De aceea, ne vom ocupa de o altă componentă a viitorului tablou energetic, mai apropiată de realitatea imediată.

În clipa de față, termocentralele furnizează, de pildă, mai bine de 80 la sută din totalul energiei electrice utilizate în economia sovietică. Aportul lor va scădea prea puțin în primele decenii ale veacului XXI, întrucît din punct de vedere economic ele sînt cele mai avantajoase surse de energie. Dar centralele termice ale viitorului nu vor mai fi instalații exclusiv energetice, ci vor deveni combinate energotehnologice în care combustibilul va fi utilizat în întregime. În afară de energie electrică ele vor produce o întreagă gamă de produse pentru industria chimică, metale, ciment și multe altele.

Energotehnologia va contribui astfel la sporirea coeficientului de utilizare a combustibilului în industrie. În perspectivă, din acest „mariaj" între energetică și tehnologie vor rezulta deci sute de milioane de tone de combustibil economisit Dar cum se va ajunge practic la asemenea performanțe?

În combinatele energotehnologice ale viitorului, înainte de a fi ars, combustibilul va fi supus unui proces de preîncălzire, fără aer, pînă la temperatura la care din componentele lui organice se separă o cantitate importantă de gaz combustibil și rășină, Din aceasta din urmă se vor obține apoi materii prime pentru producția de mase plastice și coloranți, uleiuri și cauciucuri, medicamente și substanțe chimice toxice.

Ceea ce va mai rămîne din combustibil după această prelucrare, va alimenta cazanele de aburi. Cenușa rezultată din ardere va fi la rîndul ei folosită pentru obținerea clincherului de ciment și a altor produse.

Metoda utilizării energotehnologice complexe a combustibilului nu înseamnă, însă, cum am fi poate înclinați să credem, asocierea mecanică a unor metode energetice și tehnologice. Pentru a o percepe vizual ar fi greșit să ne imaginăm două întreprinderi din ramuri diferite puse alături, ci o întreprindere complexă de tip nou. Cercetătorul sovietic Z Ciuhanov și-a imaginat un combinat energotehnologic, cu o putere de 2,4 milioane de kilowați, funcționînd cu cărbuni ieftini.

Această întreprindere ar putea produce anual circa 17 miliarde kWh de energie electrică, patru milioane de tone de combustibil transportabil cu putere calorică mare, 3 000 000 000 de metri cubi de gaz carburant, 100.000 de tone de fenoli, circa 100.000 tone de benzen și etilenă, peste 30.000 tone de naftalină. Din cenușă s-ar putea obține pînă la un milion de tone de ciment. În același timp combinatul ar furniza materii prime fabricilor de mase plastice și de îngrășăminte.

O altă problemă importantă pe care ar soluționa-o noul tip de întreprindere ar fi aceea a poluării atmosferei. Deșeurile industriale ar fi captate nu numai pentru a nu polua atmosfera, ci și spre a fi folosite ca materie primă pentru alte industrii.

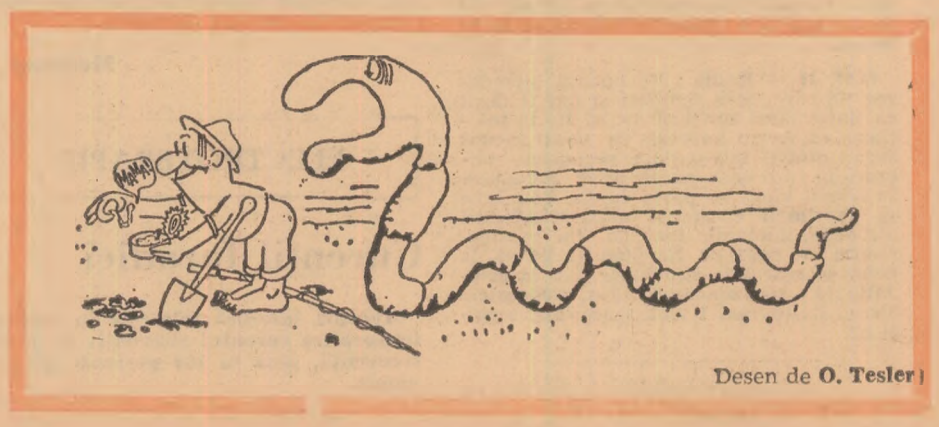

Desen de O. Tesler

Poşta medicului

PARTENIE E. — Sibiu : Mai curînd presupunem că ar fi o dermită pruriginoasă provocată de înţepătura unei insecte care a lăsat la locul înţepăturii o sensibilitate alergică. Tratamentul a fost bun. Puteţi utiliza în continuare pomada Synalar (se eliberează numai cu prescripţie medicală) sau, eventual, Cornemin.

LEPĂDATU V. — Bucureşti : 1) Ptoza dv. **ureterală** este probabil congenitală fiind descoperită cu prilejul urografiei. 2) Rezultatele examenelor de laborator (din păcate nu ne-aţi indicat şi pe cele ale probelor de disproteinemie) indică într-adevăr un proces de **hepatită cronică**, dar în nici un caz atît de alarmant cît îl interpretaţi dv. care sînteţi totuşi un „amator" în medicină. Esenţială, în stadiul actual al afecţiunii, nu este „refacerea" cărămizilor hepatice — cum le numiţi dv. — ci evitarea a tot ceea ce ar putea incita evoluţia procesului. Un regim de viaţă şi de hrană corespunzător, administrarea periodică de tonice hepatice, o cură balneară de lungă durată (Căciulata, Olăneşti), sub permanent control medical, şi tulburările actuale vor dispare. 3) Nici noi nu ştim ce vrea să însemne diagnosticul radiologic, bănuim însă că ar fi vorba de o spondiloză cervicală. 4) Cercetări recente au demonstrat că ateroscleroza este un proces de senescenţă vasculară fiziologică, care începe la vîrsta adolescenţei, evoluînd lent dar progresiv la maturitate şi bătrîneţe. Totul este ca printr-o viaţă cumpătată să nu accelerăm acest proces.

DINA — Bucureşti : Presupunem, după descriere, că este vorba de o **epidermofiţie**, favorizată probabil de purtarea unor mănuşi din fire sintetice (mai ales la persoanele care transpiră excesiv). Vă recomandăm pensulaţii cu : Rp. Iod metaloidic 0,60 g, acid salicilic 0,30 g, acid benzoic 0,30 g, benzoat de sodiu 1,20 g, alcool 95°, iar seara la culcare oncţiuni cu pomada Jadit (se eliberează cu prescripţie medicală).

ROBERT A. — Cîmpina : Atît electrocardiograma, cît şi celelalte examene de laborator nu indică nici un semn obiectiv de boală. De altfel şi „practica" amintită nu este propriu-zis o „boală", deşi generează aprehensiuni şi inhibiţii psihofiziologice nedorite. Aici, leacurile —Napoton, vitamine, Fosfobion, ser neurotonic — sau sportul, gimnastica, hidroterapia n-au decît un rol paleativ, renunţarea la aceste practici fiind o problemă de voinţă şi numai de voinţă...

DUMITRU ALBICI — com. Motru-Ploştina, jud. Gorj : Sînt semne ale unui început de nevroză depresivă. Poate că ar fi necesar un concediu medical. În tot cazul, evitaţi orele de lucru suplimentare, respectaţi regulile unei vieţi cumpătate. Ca medicaţie : Antideprin (3—4 drajeuri/zi), eventual Nozinan sau Dormital (un compr. înainte de culcare), Complex B (6—8 drajeuri/zi), vitamina B_6 (1—2 cpr./zi,) Fosfobion şi Rheinlecithin (3—4 capsule/zi). După acest „doping" de deconectante şi tonice ale sistemului nervos sperăm că starea dv. se va ameliora.

RAULIEŞ IOAN — Arad : Tulburările par să se datorească mai degrabă unei prostatoveziculite şi epididimite, complicaţie probabilă a unei uretrite mai vechi. În acest caz, este indicată o cură intensivă şi mai prelungită de antibiotice (Tetraciclină, un drajeu la 4 ore + complex B), asociată cu băi de şezut calde şi, eventual, uşoare masaje prostatice.

STELIANA — Bucureşti : Nu există boli „ruşinoase", ci — din păcate — concepţii retrograde în legătură cu unele boli cărora tot poporul cu un umor înţelept, le spune — pe bună dreptate — „lumeşti". Ce rost are să începeţi noi şi îndelungate serii de tratament antiluetic, dacă nu v-aţi făcut încă o analiză a sîngelui (R.B.W.) ?

ZEGREANU V. — com. Perleţi, jud. Ialomiţa : 1) Adresaţi-vă policlinicii speciale de pe lîngă Facultatea de Stomatologie, Calea Plevnei 19, Bucureşti. 2) şi 3) Atît tulburarea urinii cît şi urina reziduală pot fi semne ale unei hipertrofii de prostată, dar diagnosticul nu poate fi pus decît „pe viu". 4) Adresaţi-vă Serv. de urochirurgie al Spitalului clinic Panduri, Şos. Panduri 20, Bucureşti. 5) Glutarom, Fosfobion, Rheinlecithin (sau Buerlecithin), Cerebrolizin, iată cîteva stimulator-regeneratoare ale memoriei cu bune efecte. 6) Prolanul este un hormon gonadotrop, extras din hipofiza anterioară, cu indicaţii în : hemoragii uterine, avort spontan, sterilitate şi stimularea creşterii în lungime. 7) 1-2/zi. 8) Tot ce-i prea mult strică ! Cu atît mai mult excesele în acest domeniu nu pot duce decît la o prematură epuizare fiziologică.

O.M. II — Reşiţa : Ne bucură încrederea pe care ne-o acordaţi şi am fi dorit ca sinceritatea scrisorii dv. să fie la înălţimea ei. Avem impresia că ne-aţi ascuns ceva ! Sînteţi într-o stare vecină cu nevroza în care orice exces, orice dereglare în ritmul vieţii vă poate dăuna. Este bine să suprimaţi consumul oricărei băuturi alcoolice, fumatul, toxicele. Ca medicamente : o cură de Napoton (2 pe zi, la prînz şi seara) 15 zile lunar, iar în celelalte 15 zile Electovit 3/zi, Cedecalcin 3/zi şi Extraveral 1 tabl. seara. Mai scrieţi-ne.

(Continuare în pag 11-a)

— De cînd vezi girafa aceea ?

DE VORBĂ CU PĂRINŢII

Nu neglijaţi gripa!

Fiind o boală debilitantă şi sensibilizantă la alte infecţii ale căilor respiratorii, gripa — viroză caracteristică anotimpurilor reci — trebuie privită cu toată atenţia de către părinţi. Dar nu-i deajuns să cunoaştem din timp fenomenele gripei, trebuie să ştim totodată a le trata şi supraveghea cu suficientă pricepere, pentru ca la primele semne de agravare să chemăm medicul. Atunci cînd faţa copilului este aprinsă, ochii îi lăcrimează şi îl dor, cînd strănută şi tuşeşte, cînd nasul îi este mai întîi înfundat, după care prezintă o secreţie apoasă sau mucopurulentă, avem primele semne ale gripei. O temperatură de 39—40°, frisoane sau senzaţia de frig, durerile în muşchi şi încheieturi, în fine durerile de cap şi starea de moleşală ne arată că gripa evoluează spre o formă mai serioasă, care trebuie tratată din timp şi cu competenţă.

Acordînd atenţia cuvenită gripei, vom feri copiii de complicaţii extrem de grave ale acestei viroze ca : bronhopneumoniile, pleureziile, meningitele, miocarditele şi localizările secundare la numeroase alte organe.

Iată de ce prima măsură care se impune este izolarea copilului bolnav de gripă de restul membrilor familiei într-o cameră corespunzătoare, bine aerisită şi încălzită, luminoasă şi însorită, razele solare fiind germicide. Cît timp copilul are febră, va rămîne în pat, iar după vindecare va mai sta acasă cîteva zile pentru a evita recidiva.

Ca alimentaţie, se vor da mai mult lichide, ceaiuri fierbinţi, sucuri naturale de fructe bogate în vitamine, lapte, derivate de lapte, supe de zarzavat, dulciuri, compot, gem, dulceaţă. Se pot da şi făinoase : pireu de cartofi, pîine, legume, sote de legume.

Medicamentele trebuie administrate cu multă grijă, evitîndu-se practica antibioticelor de la început, deoarece acestea nu au o acţiune directă asupra virusului gripal şi, în plus, favorizează producerea antibioticorezistenţei.

În cazul unei forme uşoare de gripă, care nu necesită prezenţa medicului, Piranul, Aspirina sau Antigerminul, uneori Fenilbutazona sau Alindorul sînt suficiente pentru combaterea febrei şi durerilor. Împotriva tusei se vor da calmante de felul siropului de patlagină sau Sirogalului. Aplicarea de comprese calde şi umede în jurul gîtului are, deasemenea, efecte calmante.

Pentru mărirea rezistenţei generale a organismului injecţiile de Omnadin sau Polidin, vitaminizarea intensă cu vitamina C, B complex, vitamina B_1 şi polivitamine joacă un rol important.

Să nu uităm, de asemenea, că pentru prevenirea epidemiilor, una dintre cele mai eficiente metode o constituie vaccinarea antigripală în masă.

Medicus

ELECTROTERAPIE

Curenţii faradici

Terapia faradică foloseşte în scopuri terapeutice curentul alternativ de joasă frecvenţă, pînă la 100 perioade pe secundă.

Aparatele care produc curentul faradic sînt fie aparate mici, portative, alimentate cu baterii, fie pantostate al căror curent continuu, trecut printr-o bobină de inducţie, devine curent faradic. Bobinele au un dispozitiv prin care se poate modifica frecvenţa întreruperilor.

Dozarea se orientează după efectul fiziologic principal al faradizării, apariţia contracţiilor fibrelor musculare şi intensitatea acestor contracţii. Unele aparate permit şi alte metode de tratament, ca faradizarea variabilă, cînd se întrebuinţează curent faradic de intensitate variabilă şi frecvenţă reglabilă. Aparatele cele mai cunoscute pentru aplicarea faradizării variabile sînt tonizatoarele şi aparatul lui Bergonie.

Acestea din urmă produc contracţii şi relaxări musculare lente, apropiate de reacţiile fiziologice, impulsul primit fiind corespunzător cu diferitele momente din perioada unei contracţii musculare ; la începutul contracţiei curentul este mic, el devine mai puternic în perioada de contracţie maximă a muşchiului, pentru ca o dată cu scăderea treptată a curentului să se producă şi relaxarea muşchiului.

Între diferitele contracţii au loc şi pauze compensatorii, necesare refacerii proceselor biochimice din interiorul fibrelor musculare, în vederea unor noi contracţii. În cazul unei faradizări necorespunzătoare, la întreruperi rare ale curentului se produc contracţii izolate sub formă de şocuri, iar la frecvenţe prea mari — crampe musculare.

Curenţii faradici puternici şi de frecvenţă mare măresc excitabilitatea nervilor senzitivi, precum şi a nervilor vasomotori. Şedinţele scurte de 4—5 minute produc vasoconstricţie, cele mijlocii de 5—8 minute regularizează sau accelerează uşor circulaţia periferică, iar cele de la 10 minute în sus produc vasodilataţie.

În general, curenţii faradici, mărind contracţiile musculare şi activînd circulaţia, ameliorează schimburile nutritive şi tonifică muşchii. De aceea, curenţii faradici sînt indicaţi în primul rînd în afecţiunile în care este necesară excitarea contracţiei musculare ca, de exemplu, în atrofiile musculare, inflamaţiile cronice după scoaterea aparatelor gipsate sau în paraliziile flasce. În cursul faradizării musculatura trebuie să fie relaxată iar contracţiile să se producă fără a provoca senzaţia de durere.

Dr. Vl. Ermanski

LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

Cum acţionează apele minerale în cura internă

Efectul tămăduitor al apelor minerale se datoreşte nu unui anumit component, ci întregului complex de substanţe dizolvate şi proprietăţilor lor fiziochimice complexe.

În acest sens se poate vorbi în primul rînd de o acţiune nespecifică care stimulează reactivitatea generală a organismului, cu predominanţă asupra anumitor organe, îndeosebi asupra aparatului digestiv, rinichilor şi căilor urinare.

Apele minerale (cu excepţia celor diuretice) nu se beau deodată în cantităţi mai mari de 250—300 cc., cantităţile prea mari de apă încetinind evacuarea stomacului. În timpul mesei ele diluează secreţia gastrică şi tulbură digestia. De aceea, cura de ape minerale se face dimineaţa pe stomacul gol sau la 2—4 ore după masă, cu excepţia apelor feruginoase, arsenicale şi radioactive, care se administrează după mîncare.

Resorbţia substanţelor minerale, care se produce la nivelul intestinului subţire, şi dizolvarea lor în umorile organismului determină menţinerea în anumite limite a presiunii osmotice. Alături de această primă acţiune generală a sărurilor minerale, unele substanţe minerale au şi o acţiune specială legată de funcţiunile anumitor organe.

De pildă, **sulful** joacă un rol deosebit în procesele de oxidaţie, ca şi în cele de dezintoxicare a organismului. Compuşii **fosforului** joacă un rol important în transformarea glucidelor, în activitatea musculară, în procesele de osificare, ca şi în menţinerea echilibrului acidobazic. Rolul principal al **clorului**, care se găseşte în compoziţia tuturor ţesuturilor, dar mai ales în plasmă şi umori, este de a menţine şi regla presiunea osmotică. **Calciul** contribuie la reglarea permeabilităţii celulare, a proceselor de osmoză, la activarea unor fermenţi (coagularea sîngelui şi a laptelui) şi moderează excitabilitatea musculară. **Magneziul**, conţinut mai ales în oase, pe lîngă funcţia de element plastic, contribuie şi la degradarea glucidelor. **Potasiul** are un rol important în excitarea fibrei musculare, a cărei excitabilitate o măreşte, acţionînd astfel antagonist calciului. **Sodiul** este un element chimic de prim ordin în menţinerea echilibrului osmotic, în reglementarea permeabilităţii celulare şi în păstrarea echilibrului acidobazic.

Din cele arătate se poate vedea multilateralitatea acţiunii mineralelor, de la acţiunea în primul rînd generală, pînă la acţiunile particulare asupra anumitor organe. Printr-o alegere şi o dozare potrivită a apei reuşim să compensăm mineralizarea deficitară a organismului, determinînd o modificare pozitivă a reactivităţii întregului organism, şi în primul rînd a sistemului nervos central.

Dr. Z. A. Barski

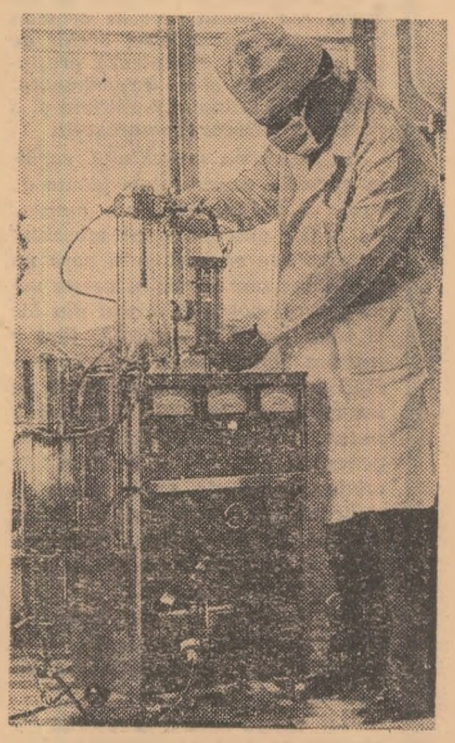

Aparatul „AIK-5" pentru circulaţia artificială a sîngelui îi ajută pe chirurgi să vindece insuficienţe cardiace congenitale chiar la copiii foarte mici. Aparatul e compus din două oxigenatoare : unul pentru intervenţii pe inima pacienţilor între 10—12 ani, altul pentru copiii mai mici

INSULELE FIJI

Cocteil pentru turiști

În timp ce mă aflam la Suva, capitala insulelor Fiji, am fost invitat pe neașteptate la inaugurarea unui „Salon de frumusețe" (primul din insule !). Salonul de coafură era dotat cu căști electrice ultra-moderne. Solemnitatea s-a încheiat cu un spectacol oferit, într-o suburbie a orașului, de un grup de dansatori din tribul **savau**, din insula Beqa... A fost un spectacol memorabil !

...Într-o poiană ardea cu vîlvătăi prelungi un foc de tabără. Briza oceanului trimitea în înaltul cerului scîntei orbitoare animate parcă de o singură dorință : să moară între stele. Dansatorii s-au avîntat dintr-un pîlc de arbuști întunecați, în șir indian ; îmbrăcați foarte sumar, țipau cît îi ținea gura : „vatu-oo !", „vatu-oo !". Apoi, cu ajutorul unor prăjini lungi și curbate la un capăt, au prins să scormonească focul, trăgînd de o parte buștenii cuprinși de flăcări ca să scoată la iveală un morman de pietre incandescente. După care au început să sară pe aceste pietre într-un ritm drăcesc. Părea că pietrele se vor sfărîma sub loviturile călcîielor goale. Treptat-treptat întunericul a pus stăpînire pe întreaga natură. Și numai buștenii care ardeau în vîlvătăi trandafirii și violete mai străpungeau bezna de smoală

— După cum vedeți — a remarcat unul dintre invitați, funcționar municipal — fijienii nu se sperie de foc. Ei se socotesc descendenți ai zeului Tui care, cu mult înainte de venirea englezilor, a fost investit de Dumnezeu cu puteri depline asupra focului. Cum își închipuie englezii că i-ar putea epata cu căști electrice ?...

Orașul se cufundă în somn, puținii pietoni iuțesc pasul. În lungul trotuarului sînt parcate mașini de toate tipurile, de la mărci occidentale la camionete japoneze. Din scuaruri răzbat țipete stridente de păsări care își caută adăpost pentru noapte în copaci cu frunziș bogat.

...Noțiunea geografică Fiji înglobează 500 de insule dintre care ceva mai mult de o sută sînt locuite. În afară de cele două insule mari : Viti Levu și Vanua Levu, mai există alte două mai mici : Taveuni și Kandavu, precum și o sumedenie de atoli comasați în grupurile Lau și Yasawa. Deși situată la 400 mile nord de arhipelagul principal, insulița Rotuma face și ea parte din insulele Fiji, pe care pliantele turistice le califică drept „perla mărilor sudului", „un colț de paradis", „pămîntul făgăduinței din inima Pacificului".

...Într-o seară m-am abătut pe la „Dragonul de aur", o cafenea în care ziariști și scriitori fijieni și străini obișnuiesc să stea de vorbă în fața unei halbe de bere amară. Tema preferată a discuțiilor : politica. În seara aceea se vorbea despre colonizare. Un bărbat brun, pe nume Prasad, radioreporter din oraș, mi-a expus într-o engleză savuroasă istoria arhipelagului. Prietenii i-au venit în ajutor cu detalii.

— Insulele Fiji au fost descoperite de olandezul Tasman — și-a început el istorisirea — iar primii străini care s-au așezat aici au fost australieni și americani, supraviețuitori de pe baleniere naufragiate. Pe la mijlocul secolului trecut, insulele făceau deja un comerț prosper cu lemn de santal. Pe vremea aceea arhipelagul era guvernat de regele Cakobau. În 1849, asupra insulelor s-a abătut însă o nenorocire : cu prilejul unei petreceri, consulul american John Brown Williams a dat foc fără să vrea casei sale. Dar l-a acuzat de asta pe Cakobau. În consecință, autoritățile din Washington au cerut regelui „o despăgubire" de 1 000 de dolari. Regele a tergiversat achitarea „datoriei" și suma a crescut. În 1855, americanul John Adams a primit misiunea să intre în posesia banilor. Speriat de amenințările acestuia, regele a propus în secret Angliei să-i cedeze insulele cu condiția ca ea să achite datoria. Dar Londra nu se grăbea. Cakobau s-a adresat apoi Germaniei, dar și Bismarck a refuzat. În disperare de cauză, regele a lansat zvonul că Statele Unite și Germania intenționau să pună mîna pe insule. De data aceasta Anglia n-a mai rămas indiferentă. Ea s-a grăbit să intervină și la 10 octombrie 1874, Sir Hercules Robinson a semnat, în orășelul Levuka, un act prin care insulele treceau în posesiunea Marii Britanii. Așa a început perioada colonială...

Serbare nocturnă...

În insula Viti Levu, un șofer de taxi se oferă, în schimbul a 10 lire fijiene (circa 8 lire sterline) să mă conducă prin orășelul Lautoka. Turul orașului însă nu durează mai mult de o jumătate de oră. Poșta, o bancă, un club cu piscină, un hotel și o lungă stradă comercială, flancată de prăvălioare. Toate mărfurile, de la ace de cusut la tranzistoare, sînt importate. La marginea orașului se înalță o rafinărie a societății „Colonial Sugar Refining".

Șoferul (cum aveam să-mi dau seama mai tîrziu) vrea să scoată pe degeaba niște bani de la mine. Așa încît îmi propune să facem un popas. Părăsim șoseaua strîmtă și pustie și oprim în fața unei colibe cu numai trei pereți. Ne iese înainte un bătrîn cu părul zbîrlit, îmbrăcat cu tradiționala **sulus**, un soi de fustă lungă. Cu un gest amabil, mă pofterte să-l urmez. Îmi dau seama că nu sînt primul turist care poposește acolo. Am impresia că între șofer și bătrîn există o înțelegere în acest sens.

În mijlocul colibei, deadreptul pe pămînt, se află un vas de lemn. Bătrînul se așează în fața lui și mă invită să fac la fel. Șoferul, care rămăsese în mașină, se grăbește să vină și el alături de noi. Bătrînul începe să vorbească precipitat.

— Îl rugăm pe oaspetele nostru să asiste la ceremonia preparării **yakonei**, mi se adresează el.

Șoferul traduce zelos în engleză fiecare frază.

— **Yakona**, urmează gazda, este o ceremonie sacră. Băutura este pregătită de femei care macină în dinți rădăcini de arbust de piper. Dar numai bărbații au voie să bea **yakona**. Băutura îmbată. Altădată, singurii străini admiși la ceremonie erau guvernatorii britanici ai arhipelagului. Acum însă oferim un pahar de **yakona** tuturor celor care ne vizitează țara cu intenții bune.

Odată aceste cuvinte rostite, bătrînul vîră o cutie de aluminiu în vas și îmi oferă o „cupă". Deși în colibă e semiîntuneric, pot totuși să-mi dau seama că băutura are o culoare suspectă. Dar n-am încotro, trebuie să beau. Gustul lichidului, care pare făcut dintr-un amestec de piper, de spumă de săpun, de cenușă și de încă ceva nedefinit, dar de loc apetisant, mă face să-mi pierd graiul.

— Beți, beți, mă îndeamnă ghidul. Regii din Fiji, ba chiar și guvernatorii englezi beau yakona. Și nimeni n-a murit din asta...

Încă o înghițitură, și încă una. Deodată simt însă că nu mai pot. E peste puterile mele. Bătrînul îmi ia paharul din mînă și-l umple din nou. Împreună cu șoferul dă iute pe gît cei cîțiva litri pe care-i conține vasul și apoi, satisfăcut, îmi oferă „nota de plată".

— Zece lire.

— Nu e prea mult pentru trei înghițituri ? — încerc timid să protestez.

— Dar și noi am băut. Nu vreți să plătiți și consumația noastră ?

N-am încotro. Trebuie să scot banii.

— Aș vrea să vă mai dezvălui un secret, îmi spune bătrînul cu un aer confidențial. Vă aflați pe locul unde, în 1879, a debarcat primul contingent de indieni aduși să lucreze pe plantațiile de trestie de zahăr. Erau în număr de 481. Acum, însă, indienii sînt mai numeroși decît fijienii.

Ajungem la hotel pe înserat.

— Ați avut noroc că v-ați putut reține o cameră. Sezonul turistic este în toi — îmi spune șoferul.

— Vin mulți turiști în insule ?

— Anul trecut au fost circa 40 000...

V. Kassis

DE PE CINCI CONTINENTE

● Insule în valoare de 2 trilioane yeni. ● Cărbunele din Spitzbergen. ● Aeroport pe Saltholmen. ● Apă potabilă din Marea Roșie

Oficiul pentru construcția de porturi din prefectura japoneză Osaka lucrează la elaborarea unui plan de creare, în golful cu același nume, a două insule artificiale cu o suprafață totală de circa 13 000 hectare. Insulele vor fi legate de continent prin tuneluri submarine și poduri și vor adăposti antrepozite, case de locuit pentru circa un milion jumătate de oameni etc. Conform unor calcule sumare, realizarea proiectului necesită aruncarea în mare a patru miliarde metri cubi de pămînt și piatră ; costul lucrării este evaluat la peste două trilioane de yeni.

În ultima vreme, datorită calității lui, cărbunele extras în insulele norvegiene Svalbard (Spitzbergen) a început să fie foarte solicitat.

Dar cu toate că ascunde în adîncimile ei 6—10 milioane tone de minereu (rezervele totale ale arhipelagului fiind de 20—30 milioane de tone), exploatarea minei Sveagrüvan — cea mai importantă din Svalbard — este frînată de dificultățile pe care le ridică transportul cărbunelui pe apă. Căci, se știe, în această zonă perioada de navigație e foarte scurtă, iar ghețurile timpurii împiedică circulația cargourilor.

Construirea unui nou port, care va putea primi vase de mare tonaj, va rezolva însă curînd dificila problemă. În felul acesta, toată cantitatea de minereu extrasă în cursul anului va putea fi expediată în scurtele săptămîni de vară, cînd fiordurile sînt libere de ghețuri.

De o bună bucată de vreme experți danezi și suedezi sînt preocupați de ideea transformării insuliței Saltholmen din preajma Copenhagăi într-un mare aeroport internațional, care să deservească deopotrivă capitala Danemarcei și orașul Malmö, al treilea ca mărime din Suedia. În felul acesta s-ar rezolva și problema avioanelor de mare capacitate a căror utilizare e îngreunată de legile referitoare la lupta împotriva zgomotului. Insulița e însă locuită și deocamdată nu se știe încă unde va fi strămutată populația cînd în Saltholmen vor apărea „păsările argintii".

Apa a fost dintotdeauna problema numărul unu a Arabiei Saudite. În încercările de a asigura populația și economia țării cu prețiosul lichid, specialiștii au ajuns la ideea desalinizării apei din Marea Roșie, care a și început să se materializeze. Se prevede astfel ca prima uzină de desalinizare a apei de la Jiddah, a cărei construcție a început la 5 februarie 1967, să intre în funcțiune în următorii doi ani. Apa va fi desalinizată prin vaporizare. Marea cantitate de căldură dezvoltată în cursul acestui proces va fi folosită pentru producerea de energie electrică. În afară de apa potabilă necesară populației, la Jiddah se va mai obține și un alt produs : sarea, importantă materie primă pentru industria chimică.

Întreprinderi similare, cu o producție zilnică de 250.000—500.000 litri apă potabilă vor fi construite și în alte orașe. Ele vor funcționa pe bază de petrol și gaze naturale.

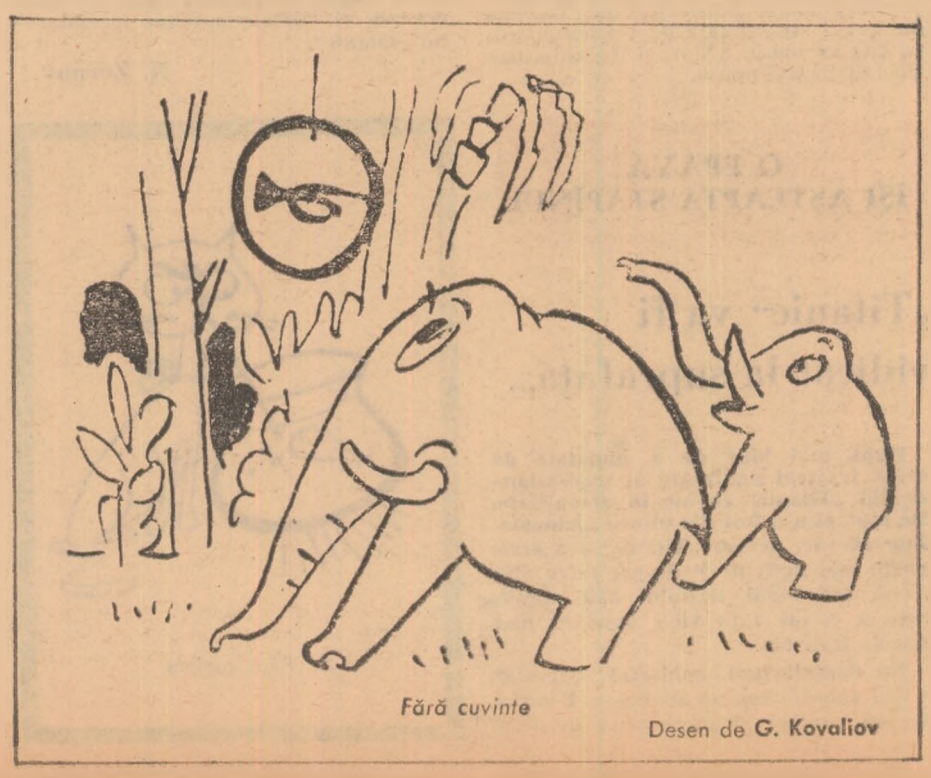

Fără cuvinte

Desen de G. Kovaliov

EXOD

Călători originali...

În „Ocolul Pămîntului în 80 de zile" și în „Cinci săptămîni în balon" Jules Verne a exprimat nu numai o veche tendință a oamenilor de a călători, dar și încercările lor de a se deplasa altfel decît semenii lor. De atunci pasionații călători au traversat globul în lung și în lat și în fel și chip, dînd dovadă de curaj, de rezistență sau numai de originalitate.

La lunga listă a călătoriilor temerare s-a adăugat recent încă una, întreprinsă de francezul Robert Delannes, într-o barcă pneumatică cu motor, pe ruta Alexandria-Paris. A plecat din portul egiptean Alexandria la 3 august a.c., a navigat de-a lungul coastei pînă la Bizerta, apoi a traversat Marea Mediterană în regiunea insulei Corsica. Înaintînd de-a lungul fluviului Ron și al mai multor canale, a pătruns în Sena și, așa cum își propusese, și-a încheiat călătoria la Paris. Alte amănunte: în cursul călătoriei navigatorul a fost de două ori în grea primejdie (cînd motorul bărcii s-a defectat în largul mării); a fost însoțit de doi cîini, prietenii lui credincioși; intenționează să reediteze încercarea la o scară mai mare.

În aceeași perioadă, șase motociclești din U.R.S.S. au înscris pe aceeași listă a călătoriilor neobișnuite o nouă curiozitate. Străbătînd toate zonele climatice ale Uniunii Sovietice, cei șase pasionați ai motosportului au întreprins o interesantă „plimbare" din Uzbekistanul însorit pînă în Arctica înghețată. Au avut nevoie de două luni și jumătate pentru a parcurge cei 9000 de kilometri ce despart aceste regiuni extreme.

Cei mai dificili s-au dovedit primii 500 de kilometri, prin deșertul Karakum și platoul Ustiurt. Motociclștii au luptat o lună încheiată cu nisipurile inospitaliere ale Karakumului, fiind primii exploratori din U.R.S.S. care au realizat această performanță. În comparație cu drumul prin deșertul nisipos, restul călătoriei de 8 500 km, inclusiv prin zăpezile polare, a fost o adevărată plăcere.

...Și turiști banali

Constituind grosul călătorilor, acești banali turiști au reușit să se impună ca un fenomen caracteristic secolului nostru. Astfel, după datele O.N.U., în 1966 numărul lor a fost de 125 de milioane, mai mare decît în anii precedenți, dar mai mic decît în anul imediat următor.

Pe primul loc în „mișcarea turistică" se situează continentul european. În ce privește veniturile realizate de pe urma turismului, în frunte se află Italia, urmată de Spania și S.U.A., cu sume anuale ce depășesc un miliard de dolari. Franța, Mexic, R.F.G. și Canada ocupă locurile următoare. Dar se mai poate face o clasificare a țărilor și după gradul de specializare în primirea și deservirea oaspeților străini. Din acest punct de vedere pe primele trei locuri se află țări cu o veche tradiție turistică: Austria, Anglia și Elveția. În sfîrșit, o altă împărțire are în vedere raportul dintre numărul turiștilor plecați peste granițele țării lor și cel al turiștilor străini intrați în acea țară, știut fiind că o „balanță turistică pozitivă" se realizează cînd numărul celor dintîi e mai mic decît al celorlalți. Italia, Spania, Mexic, Austria și Elveția, de pildă, se bucură de un excedent de turiști străini față de cei autohtoni, pe cîtă vreme în S.U.A. și R.F.G. situația e diametral opusă.

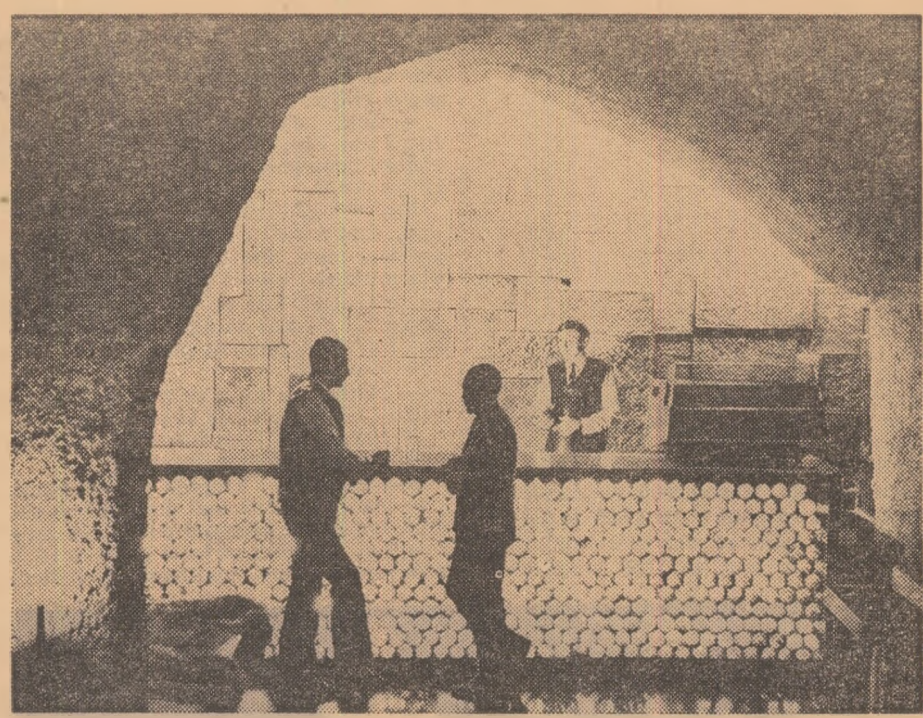

„Universitatea lui Bacchus" — așa a fost numit(evident, de binevoitori) localul leningrădean „Nektar", unde pot fi degustate toate băuturile din lume

O EPAVĂ IȘI AȘTEAPTĂ STĂPÎNUL

„Titanic" va fi ridicat la suprafață...

După mai bine de o jumătate de secol, tragicul naufragiu al transatlanticului „Titanic" revine în actualitate. De fapt, el n-a fost dat uitării niciodată. Într-adevăr, despre „Titanic" s-a scris poate mai mult decît despre orice altă navă, iar ecoul tristului său sfîrșit, care a costat 1513 vieți omenești mai stăruie încă viu.

Nu demult însă, subiectul „Titanic" a fost abordat sub un alt aspect. E vorba de un proiect al unui grup de șase entuziaști, în frunte cu Douglas Wool, care intenționează să ridice la suprafață epava celebrului transatlantic.

Operația ar fi extrem de costisitoare (a fost evaluată la circa 2 milioane de lire sterline) și de aceea ar urma să fie efectuată în cîteva etape. Prima — se afirmă — va începe curînd și va consta în determinarea locului exact unde se află epava. În linii generale se știe că nava a naufragiat într-o regiune în care Oceanul Atlantic are o adîncime de peste 4000 de metri, deci pentru detectarea ei vor trebui folosite sonde acustice.

Aceasta este însă etapa cea mai ușoară. Va trebui să urmeze ridicarea epavei, lungă de 256 de metri și înaltă cît o clădire cu patru etaje. Prin ce mijloace? Ajuns aici, proiectul celor șase entuziaști pare de domeniul fanteziei și inspiră neîncredere. Ei vor să introducă în corpul navei un mare număr de baloane confecționate dintr-un material extrem de rezistent, care să fie umplute apoi cu aer. Toate acestea calculate în așa fel, încît să se creeze o forță ascensională deajuns de puternică pentru a putea antrena epava la suprafața apei.

Specialiștii în materie consideră că varianta lui Wool n-are prea multe șanse de reușită. În plus, există riscul ca epava să se sfărîme. Dar proiectul are și partizani, mai cu seamă printre cei care socotesc că împrejurările naufragiului suscită bănuieli și că ar trebui instituită o comisie de cercetări suplimentare. La începutul acestui an, de pildă, Consiliul navigației comerciale engleze a cerut o nouă anchetă în legătură cu cazul „Titanic".

Firma căreia i-a aparținut nava nu ridică pretenții asupra epavei. Radiată din registrele firmei, epava nu mai aparține nimănui și deci cel care ar readuce-o la lumina zilei ar avea asupră-i drepturi depline. Poate că grupul lui Wool nu va dispune de suficiente mijloace pentru o operație atît de dificilă. Dar este emoționantă însăși ideea de a vedea, după mai bine de cinci decenii, rămășițele aproape legendarului „Titanic".

N. Zernov

Fără cuvinte

ULTIMII MOHICANI CER AJUTOR

Creșă pentru urangutani civilizați

Împărăția artificială a „oamenilor pădurii", cum îi numesc malaiezii pe urangutani, se întinde pe o suprafață de 4 856 de hectare. Ea a fost amenajată în insula Borneo de către Centrul experimental pentru ocrotirea urangutanilor, în scopuri ce rezultă chiar din această titulatură.

A fost o vreme cînd în junglele insulelor Borneo și Sumatra trăiau zeci de mii de urangutani. Astăzi numărul lor nu trece de șase mii. Extinderea terenurilor agricole și defrișarea pădurilor i-au silit să se refugieze în mlaștini împădurite, greu accesibile. Dar nici acolo n-au avut parte de o viață liniștită. Puii de urangutan erau prinși pentru a fi vînduți parcurilor zoologice, părțile participante la această acțiune fiind deopotrivă de interesate: vînătorii pentru că li se plătea cîte 4000 de dolari de fiecare exemplar viu, parcurile zoologice pentru că „exponatele" de acest fel se făceau din ce în ce mai rare.

Spre a-i salva de la pieire pe ultimii urangutani ai pădurilor tropicale din Asia, centrul experimental amintit a organizat un fel de creșă. Lucrătorii centrului adună puii rămași orfani sau îi confiscă pe cei vînați de braconieri și îi transportă în rezervația special amenajată. Aici ei au parte de o îngrijire calificată, întrucît a face pe dădaca unui mic urangutan nu-i de fel o treabă simplă. În primul rînd pentru că rudele asiatice ale gorilelor și cimpanzeilor africani sînt foarte sensibile. Natura le-a hărăzit o sănătate șubredă și în plus, trebuie hrănite des și supravegheate spre a nu se accidenta în zburdălniciile lor.

Cu timpul, micile sălbăticiuni se obișnuiesc cu oamenii și pot da chiar dovezi de afecțiune față de părinții lor adoptivi. Și cu toate că se cațără în copaci cu îndemînarea semenilor lor sălbatici din afara rezervației, urangutanii „civilizați" nu disprețuiesc binefacerile confortului. Astfel, personalul Centrului experimental a observat că în primele săptămîni petrecute în rezervație micii urangutani nu se sinchisesc de ploaie sau de alte intemperii; cu timpul, însă, preferă să-și părăsească sălașurile din copaci și să se adăpostească în cuștile acoperite. După cum nu se sfiesc să „ceară" îngrijitorilor lor delicatese ca ananas, ouă de găină sau... sare.

Cînd puii devin destul de puternici, îngrijitorii îi duc în afara rezervației și îi lasă undeva în adîncul pădurii. De obicei maimuțele se întorc în rezervație de îndată ce li se termină provizia lăsată de îngrijitori. Operația trebuie repetată de cîteva ori, dat fiind că urangutanii refuză cu încăpățînare să renunțe la existența confortabilă din rezervație. Pînă în momentul de față opt maimuțe au acceptat, în cele din urmă, să rămînă în pădure. Celelalte n-au optat încă pentru un domiciliu stabil.

Colaboratorii Centrului experimental din Borneo speră că de pe urma prieteniei dintre oameni și urangutani vor avea de cîștigat atît primii cît și ceilalți.

CALEIDOSCOP

Cel mai luminos oraș

Paradoxal, dar chiar așa poate fi caracterizat orașul polar Norilsk.

Norma obișnuită a iluminării nocturne a orașelor e de 4 lx (luxul este unitatea de măsură a iluminării în sistemul internațional), pe cîtă vreme Norilskul primește 15 lx. Iluminarea intensă a orașului polar a fost dictată, în primul rînd, de factori psihologici. În lunga noapte polară, cînd soarele dispare pentru cîteva luni, „sorii artificiali" compensează, cel puțin parțial, absența astrului zilei.

Fotbal în largul mării

Amatorii de fotbal de pe balenierele flotilei „Sovetskaia Rossia" se simțeau nedreptățiți. În timp ce colegii lor de breaslă puteau juca șah în cabinele lor sau chiar prin corespondență, fotbaliștii trebuiau să se mulțumească să asculte meciurile la radio. Anul acesta, însă, chinurile pasionaților balonului rotund s-au terminat, căci pe puntea unei nave a fost amenajat un teren de fotbal, împrejmuit cu o plasă înaltă care să rețină mingea. Așa încît vînătorii de balene vor putea să practice sportul lor preferat chiar și în largul mării.

Sexul slab și corrida

În Andaluzia funcționează de cîțiva ani o școală care pregătește toreadori de sex feminin. Pentru a căpăta diploma de toreador femeile trebuie să reușească la examen după numai șapte lecții. E remarcabil însă faptul că nu spaniolele se înscriu de predilecție la școala andaluză, ci reprezentante ale sexului slab din America, Suedia și Franța.

De altminteri, ideea confruntării dintre femei și tauri nu e nouă. Încă în secolul XVIII în Spania s-au găsit numeroase femei care s-au încumetat să ia parte la corride. La începutul secolului nostru, femeilor li s-a interzis să iasă în arenă, dar iată că acum și-au recucerit și acest drept...

(Din „Trud")

PENTRU AUTOMOBILIȘTI

Culoarea trădătoare

Securitatea circulației rutiere admite o anumită limită de uzură a cauciucurilor de automobil. Nerespectarea acestei reguli poate avea, cum din păcate prea bine se știe, urmări grave. Una din misiunile lucrătorilor din controlul circulației constă în verificarea stării de uzură a cauciucurilor, dar ea poate fi remarcată doar la o cercetare atentă și nicidecum în timp ce vehiculul se deplasează cu o sută de kilometri pe oră.

Pentru a preveni și această cauză a accidentelor, în S.U.A. au fost fabricate cauciucuri în două culori suprapuse: cînd stratul superficial se uzează pînă la limita admisă, de sub el transpare al doilea strat, vopsit într-o culoare vie. Astfel trădat, un cauciuc uzat devine vizibil chiar dacă automobilul circulă cu viteză mare.

Poșta medicului

(Urmare din pag 8-a)

IONEL CIȚU — Craiova : Vă sfătuim să vă adresați unui specialist dermatolog de la o Policlinică specială din Capitală sau Clinicii dermatovenerice din cal. Șerban Vodă 216, București.

T.M. — București : Și totuși, fără o analiză de laborator (spermatograma) nu e posibilă nici o indicație.

I. DUMITRIU — Zlatna : Adresați-vă Clinicii de oftalmologie de la Spitalul Colțea din Capitală. Afecțiunea dv. necesită probabil o operație (transplant) care se efectuează la acest spital.

B.V. — Botoșani : Nu credem că este vorba de frigiditate, ci mai degrabă de lipsă de experiență atît din partea dv. cît și a soțului. Trebuie să discutați cu el și, dacă există o ejaculare precoce, tratamentul trebuie să-l facă el. Mai reveniți.

PANAIT GIGI — București : Transpirația dv. este, ca să spunem așa, „temperamentală". Dacă nu poate fi corectată pe cale endocrină sau nervoasă (deci consultați specialiștii respectivi), soluțiile nu pot fi decît paliative (antisudorale · tip „Ideal" etc.).

R. BUC. — București : Tratamentele hormonale (sexuale) sînt o armă cu două tăișuri. Ele pot epuiza în anumite situații organismul, de aceea trebuie făcute numai sub control medical.

ION SATUCU — București : Sînt fenomene inerente vîrstei. Vă recomandăm un tratament cu Testolent și Folcisteină U sub supraveghere medicală. Citiți și răspunsul dat mai sus sub R. Buc — București.

PETRESCU EUGENIA — Iași : Nu vă faceți probleme inutile.

P. VALERIAN — București : Regretăm, dar spațiul limitat și marele număr de scrisori care își așteaptă răspunsul ne obligă să răspundem laconic și de fiecare dată numai unui număr limitat de întrebări. Dar vorba înțeleptului Seneca : **Non quaerit aeger medicum eloquentem sed sanantem** sau, cum ar suna în românește : „Bolnavul nu are nevoie de un medic vorbăreț, ci de unul care să-l vindece..."

VICTOR DUMITRESCU — București : Am primit ambele dv. scrisori, dar — repetăm — nu putem răspunde decît în ordinea primirii corespondenței. 1) Primordială considerăm „eliminarea" rapidă a surplusului de 10 kg greutate. Cum afecțiunea dv. cardiovasculară contraindică utilizarea opoterapiei, veți urma un regim alimentar restrictiv în ce privește dulciurile, făinoasele, grăsimile, și veți face gimnastică antiobezitară, după schemele din „Cultura fizică și sănătatea" de dr. Ion Drăgan (Edit. Medicală). 2) Un medicament eficient în tulburările coronariene, avînd și un efect sedativ, este Agozol (1—2 drajeuri de 3 ori/zi). 3) Într-adevăr, sînt tulburări circulatorii periferice, probabil un început de ateroscleroză periferică obliterantă. Cîteva serii de Tolazolin în injecții i.m. (12—15 fiole de serie, cu pauze de 2 săptămîni) și un tratament balnear la Covasna, Buziaș sau Vatra-Dornei (ultima avînd indicații și pentru spondiloza cervicolombară, mai ales vara) vor ameliora fenomenele. Și, bineînțeles, obișnuita cură de Iozinol (Iodazin), cîteva flacoane, dar numai în sezonul cald.

IORDACHE NUȚI — Galați : Este probabil vorba de o ciupercă, probabil o **epidermofiție** favorizată de purtarea ciorapilor din fire sintetice, dar diagnosticul corect, precum și tratamentul adecvat îl poate fixa numai un specialist dermatolog. Împotriva acestor supărătoare ciuperci rezultate bune dă pomada Jadit H (se procură numai pe bază de rețetă).

NEGRU T. — Severin : 1) Medicaticl recomandate în aerofagie (cărbune medicinal + Bergonal) trebuie să-i adăugați doar o disciplină a modului de a mînca (mese mici, fracționate, fără a bea în timpul mîncatului). 2) Practic, **pahipleurita** dv. va rămîne permanentă. În caz de dureri, medicamentele luate sînt bune. În orice caz, evitați frigul și umezeala, purtînd o îmbrăcăminte mai călduroasă.

ION PĂTRAȘCU și FIRU CRĂCIUN — Com. Galicea-Mare, jud. Dolj : 1) Probabil că limba dv. „încărcată" s-a datorat tratamentului cu antibiotice, care favorizează dezvoltarea unei ciuperci a mucoasei bucale (Candida). Un alt antibiotic fungicid, Stamicinul, constituie remediul eficace. 2) În **prostatitele cronice,** nu Eritromicina, ci Tetraciclina sau Cloramfenicolul reprezintă antibioticul cel mai activ, la care se asociază clisme și băi fierbinți de șezut, masaje prostatice etc. 3) Firește că alcoolul joacă un rol important alături de vîrstă în apariția prea timpurie a andropauzei. Cîteva cure consecutive de Folcisteină injecții asociată cu Testolent (o fiolă la 3 săptămîni) și vitamina E 3 comprimate/zi pot ameliora tulburările.

AL. DUMITRESCU — București : Conținutul normal de săruri din salivă este, după mai mulți autori, de 0,2 la sută. Cum cifra indicată de dv. ni se pare imposibilă, vă rugăm să ne trimiteți rezultatele analizelor și examenelor făcute.

I. DUMITREANU — Com. Rîu de Mori, jud. Hunedoara : Informația despre acest medicament am recepționat-o și noi, prin intermediul Buletinului de noutăți tehnico-științifice al Agerpress-ului, dar de atunci nu am mai aflat nimic nou.

„NORDIC"

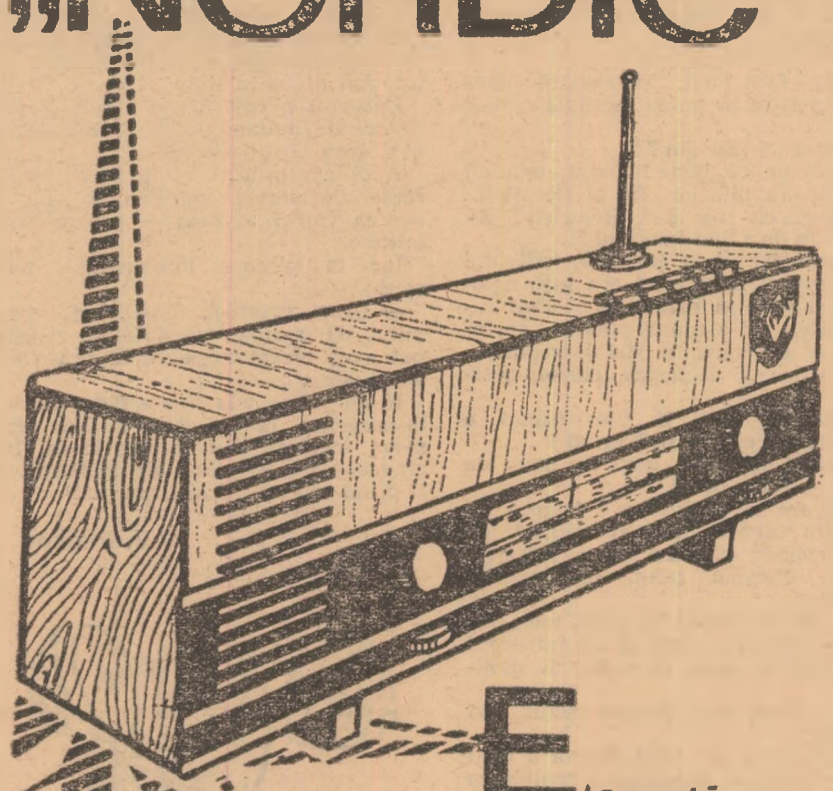

Elegantă, 4 lungimi de undă, claritate. Radio NORDIC prinde posturile toate.

PREȚ REDUS 1285 lei

Se vinde și cu plata în 10 pînă la 18 rate lunare. Acontul este între 193 și 257 lei.

ELEGANT ÎMBRĂCAT cu CONFECȚIILE PRODUSE de „STEAUA ROȘIE" SIBIU

Conservarea cartofilor de iarnă v-o asigură antigerminativul

CARTOFIN

Cutia de 100 gr. = 2,60 lei

Se găsește la magazinele metalo-chimice

REFLEX cremă specială pentru încălțăminte

Culori diferite, clasice și pastel

Tubul de 40 gr. lei 4,75

De vînzare la magazinele de articole chimice

LUSTROL

ideal pentru curățat mobilier de bucătărie, frigidere, aragaze, mobilă lăcuită, linoleum

Flaconul de 200 ml. = 6,50 lei

De vînzare la magazinele de produse chimice

AUTOMOBILIȘTI ! folosiți

TRANSPAR pentru curățat și protejat ochelarii contra aburirii

Prețul unui tub = 2,50 lei

De vînzare la magazinele de produse chimice

Un serial palpitant

Subit, m-am simţit cu desăvîrşire izolat de lumea înconjurătoare. Asta a coincis cu defectarea televizorului meu.

— Aţi încercat să aruncaţi scîntei din ochi ? m-a întrebat în autobuz un necunoscut.

— ? !

— De fapt mă interesează dacă scînteile astea ar putea incendia o claie de fîn.

— Ce claie de fîn ? !

— Dar pe ce lume trăleşti, omule ? Vagonul era plin cu fîn şi Heinrich... Sau crezi că n-a fost Heinrich ? Atunci cum de a luat foc fînul ?...

M-am depărtat în grabă de individul cam suspect. Autobuzul era însă aglomerat şi pînă să răzbat în celălalt capăt pălăria mi-a ajuns pînă la sprîncene, iar ochelarii în vîrful nasului.

— Parc-ar fi Heinrich, chicoti şoferul.

— Zici că-s fraţi, îi ţinu isonul o bătrînică. Ce părere ai, îl prind ?

— Scapă el, chiar dacă îi dau de urmă, socoti şoferul.

— Şi are să se însoare ? întrebă cineva din capătul opus al vehiculului.

Am coborît şi n-am auzit urmarea.

— Te cheamă şeful, mă anunţă secretara.

„Of. am exclamat în sinea mea. Iar o să-mi facă observaţie că am întîrziat ! Aşa-i cînd te paşte ghinionul de dimineaţă".

Spre marea mea mirare şeful mă întreabă :

— Ce părere ai : dacă cineva a băut o mare cantitate de alcool e posibil ca vaporii expiraţi să se autoinflameze ?

— Dar de ce mă întrebaţi pe mine ? !

— Pentru că eşti chimist.

— Hm... Cred că e imposibil.

— Aşa-a... Şi eu sînt de aceeaşi părere. Care va să zică, autoinflamarea e exclusă. Rămîne însă întrebarea : de ce a luat fînul foc ? Aici e cheia enigmei.

Am ieşit cam buimac şi am dat nas în nas cu Bocikin.

— Bună, Bocikin ! Spune-mi, te rog, ce-i cu fînul ăla ?

— Aha, te-a prins şi pe tine ! E o poveste încurcată, frăţioare. Cred însă că fînul n-are nici în clin nici în mînecă cu cheia enigmei. Cheia trebuie căutată la Heinrich !

— La Heinrich ?

— Ce te miri ? N-ai observat că ochelarii lui sînt de fapt două lupe ?

Am început să înţeleg. Televiziunea prezenta un nou serial.

M-am repezit la programul de radio şi televiziune : „20. 15" „Ziua de naştere a victimei" (Episodul IV).

Arză-l-ar focul de televizor ! Acum şi-a găsit să se defecteze. Despre ce am să vorbesc cu Zoia deseară ? Întîmplarea a făcut însă să petrec o seară minunată. Pe la ora 19, în timp ce stăteam la coadă în faţa unui telefon public, am observat o maşină care staţiona lîngă magazinul de bijuterii şi doi indivizi cu servietă ce-şi făceau de lucru lîngă uşa magazinului. M-am apropiat tiptil de ei şi am văzut că încercau să spargă uşa. „Ce noroc ! — m-am gîndit. O să am ce să-i povestesc Zoiei" După care am telefonat urgent atît Zoiei cît şi la miliţie. N-a trebuit să aştept mult. Miliţienii şi Zoia au fost punctuali. Eu m-am repezit la Zoia, miliţienii la infractori, pe urmă cu toţii la miliţie...

— Cum se face că n-aţi stat să vedeţi „Ziua de naştere a victimei" ? i-au întrebat infractorii pe miliţieni.

— Televizorul din secţia noastră e defect, i-a răspuns un locotenent, dar habar n-aveam dacă o spusese în glumă sau serios.

— Ce-ar fi să veniţi la mine, poate mai prindem începutul ? a propus Zoia.

Toţi s-au arătat încîntaţi de propunere. Ne-am instalat în maşina miliţiei şi ne-am dus la Zoia cu infractori cu tot. Am ajuns la timp.

Episodul a fost foarte reuşit. Ne-am distrat de minune, chiar şi infractorii, deşi erau legaţi fedeleş.

Apoi am primit mulţumiri călduroase din partea miliţienilor. Eu — pentru vigilenţă, Zoia — pentru ospitalitate.

Iar la plecare locotenentul ne-a spus :

— Dragi tovarăşi, după cum v-aţi putut da seama, televizoarele defecte pot avea efecte negative asupra vieţii spirituale a omului.

N-am priceput la cine a făcut aluzie : la mine sau la infractori ? Dar nici n-am încercat să-i înţeleg ideea. Mă gîndeam la blestematul ăla de Heinrich. Îl prind sau nu ? Scapă sau nu ?

V. Pankov

— Te felicit, dragă !

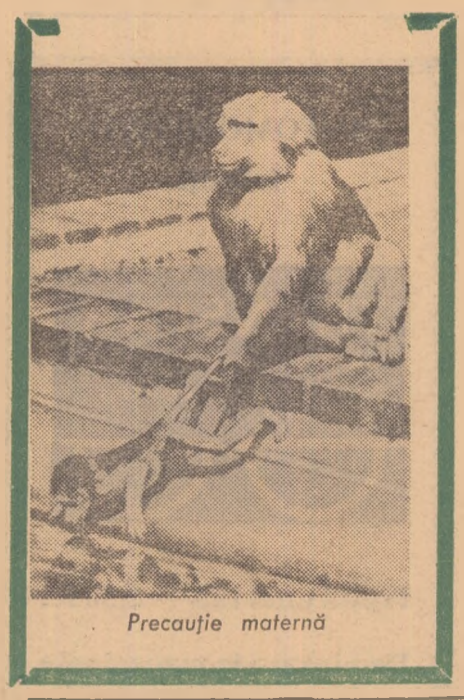

Precauţie maternă

Primul ajutor

Minutele treceau, sala de aşteptare a policlinicii se umplea şi măseaua mă durea cumplit. După două ore arătam cam aşa : falca mea căpătase rotunjimi de minge ; cetăţeanul ce privea plin de speranţă către uşa pe care scria „Cardiologie" golise un tub cu nişte tablete misterioase ; cel de lîngă uşa cu inscripţia „Reumatologie" gemea uşurel, frunzărind a treia oară teancul de ziare şi reviste. Oricît ar părea de ciudat, cel mai calm se comporta pacientul de lîngă cabinetul de neurologie.

La un moment dat n-am mai putut răbda şi m-am adresat celor de faţă :

— Oameni buni ! De ce să zacem aici cînd în timpul ăsta am putea face o sumedenie de lucruri utile ?

— De exemplu ? se informă reumaticul şi gemu.

— Să acţionăm ! am declarat hotărît. Să ne combatem metehnele prin cultură fizică şi sport ! E un leac sfînt, recomandat de cei mai de vază oameni de ştiinţă ! Propun să pornim cu toţii spre stadion !

Pacienţii oftară dezamăgiţi. Ba neurastenicul mă sfătui chiar să mă adresez neurologului. Nu m-am dat însă bătut :

— Ascultaţi-mă şi n-are să vă pară rău. Vreau să vă demonstrez că numai în felul ăsta ne vom recăpăta sănătatea !

În cele din urmă consimţiră şi ne îndreptarăm, care cum putea, spre stadion.

— Şi acum, fraţilor, vă invit să jucăm un meci amical de fotbal ! Cine e împotrivă ?

Nimeni nu era împotrivă. Dacă tot erau pe stadion, puteau juca orice.

I-am împărţit în două echipe, una condusă de mine, alta de neurastenic.

În primele minute jocul a lîncezit. Reumaticul alerga şontîc-şontîc, cardiacul nu alerga de loc şi, în general, nimeni nu comitea nici un fault. Treptat, însă, tribunele s-au umplut de suporteri, ademeniţi atît de jocul lor preferat, cît şi de intrarea gratuită, aşa că în scurt timp stadionul răsuna de strigătele încurajatoare : „Huo ! La oase !" În plus, printre noi se ivise şi un tip cu un steguleţ, care începu să facă pe arbitrul.

Jocul se însufleţea văzînd cu ochii. Reumaticul alerga ca un turbat, interceptînd mingea de la jucătorii ambelor echipe. Cardiacul se afla aproape în permanenţă în ofsaid, iar neurastenicul comitea faulturi în serie. În cele din urmă arbitrul a decretat o lovitură de pedeapsă în favoarea echipei adverse. Lovitura a fost executată de cardiac, mingea a atins bara şi a trecut peste poartă. Tribunele au explodat. Neurastenicul a început să-şi smulgă părul din cap. Situaţia se înrăutăţea. Amîndouă echipele îşi pierduseră răbdarea, imprejurare exteriorizată într-un joc neobişnuit de dur. Pînă la sfîrşitul primei reprize mai rămăseseră douăzeci de minute, dar aproape toţi jucătorii erau la pămînt, tăvălindu-se şi gemînd de ţi-era mai mare mila. Neurastenicul şi cu mine am mai rezistat exact două minute, timp în care adversarul meu şi-a dat în petic, m-a lovit cu putere în fluierul piciorului, apoi a început să urle şi să dea din mîini

În clipa aceea s-a produs miracolul. Din toate părţile alergau spre noi oameni în halate albe. Medici, oameni buni, medici ! Mi-am adunat ultimele puteri şi le-am spus tovarăşilor mei de suferinţă :

— Vedeţi că am avut dreptate ? Nu noi i-am aşteptat, ci ei au venit spre noi, şi încă în goana mare ! Fie chiar numai pentru asta şi încă merită să te faci fotbalist !

V. Romanov

Cum se celebrează căsătoriile?

a) Prima căsătorie.

Acest gen de căsătorie se celebrează după tradiţia statornicită fie în familia mirelui, fie în cea a miresei (depinde care din cele două tabere a dus greul bătăliei pentru uniunea liber consimţită a tinerei perechi).

b) A doua, a treia etc. căsătorie.

Spre deosebire de prima, celelalte căsătorii se serbează într-un cadru restrîns. Părinţii, dar mai ales bunicii din respectivele familii, avînd mai puţină experienţă în acest domeniu îşi permit să facă viitorilor soţi recomandări pentru o cît mai bună reuşită a solemnităţii. Aşadar, la a doua, a treia etc. căsătorie tradiţionalul festin e înlocuit prin sandvişuri şi un pahar de vîn. E ultramodern şi destul de economic. În loc de domnişoare şi cavaleri de onoare, trenă, diademă, invitaţi sosiţi din toate colţurile ţării—un buchet de flori şi cîteva rude apropiate. Se admit, fireşte, variante. În linii generale, însă, recomandările se potrivesc atît bărbaţilor la a treia căsătorie care se însoară cu femei la a doua căsătorie, cît şi femeilor la a treia căsătorie care se mărită cu bărbaţi la a doua căsătorie, dar şi bărbaţilor la a doua sau la a treia căsătorie care se însoară cu femei la a doua şi respectiv la a treia căsătorie ş.a.m.d. Calculul variantelor e relativ simplu : În matematică el se numeşte „combinaţii şi aranjamente".

Dar să luăm în considerare o variantă posibilă : mireasa a mai fost căsătorită de trei ori, iar mirele de două ori. În acest caz ar fi foarte original ca printre invitaţi să se numere :

1) primul ei soţ,

2) logodnica sau fostele soţii ale primului ei soţ (dacă, de pildă, a doua soţie a primului soţ e divorţată, poate fi invitat şi primul soţ al celei de a doua soţii a primului ei soţ. Dacă între timp primul soţ al celei de a doua soţii a primului soţ al actualei mirese s-a recăsătorit, printre invitaţi poate figura actuala soţie a primului soţ al celei de a doua soţii a primului soţ al actualei mirese. Şi aşa mai departe).

3) al doilea soţ,

4) logodnica sau a doua nevastă a celui de-al doilea soţ (în cazul în care a doua soţie a celui de-al doilea soţ al actualei mirese e divorţată, prezenţa primului soţ al celei de a doua soţii a primului soţ al miresei nu e contraindicată. Etc., etc).

5) al treilea soţ,

6) logodnica sau a doua nevastă a celui de-al treilea soţ (eventual şi rudele lor apropiate, după schemele de mai sus).

7) prima lui soţie (dacă prima lui soţie e divorţată va fi invitat şi primul soţ al primei lui soţii. Idem pentru a doua soţie a primului soţ al primei soţii a mirelui, desigur, numai în cazul în care primul soţ al primei soţii a mirelui s-a recăsătorit. Etc., etc. E de la sine înţeles, că toate acestea îl privesc pe al doilea soţ al primei lui soţii dacă aceasta a fost la prima ei căsătorie cu el, sau pe toţi ceilalţi soţi ai primei lui soţii, dacă aceasta mai fusese căsătorită.)

8) a doua lui soţie şi rudele ei cele mai apropiate. Se exceptează copiii proveniţi din căsătoriile anterioare, socrii şi soacrele din a doua şi următoarele căsătorii.

Spre deosebire de prima căsătorie, a doua şi celelalte pot constitui prilejuri pentru alcătuirea de noi perechi. De exemplu, a doua soţie a celui de-al doilea soţ al miresei poate să se îndrăgostească de soţul primei soţii a mirelui, al treilea soţ al miresei de prima soţie a mirelui (dacă aceasta a mai divorţat de două ori are deci şanse să mai divorţeze o dată şi să se căsătorească a patra oară).

Se mai poate însă întîmpla ca în această reuniune de familie înşişi mirele şi mireasa să se simtă atraşi de o altă persoană, bunăoară ea de unul din foştii ei soţi, el de una din fostele lui soţii sau, cum se întîmplă de multe ori, ea — de unul din actualii soţi ai miresei, el — de una din fostele soţii ale mirelui, el — de una din actualele soţii ale unuia din foştii soţi ai miresei.

În caz că noile pasiuni devin evidente, se iveşte perspectiva unor noi căsătorii şi, prin urmare, unor noi permutări. De aceea socotesc că acest gen de căsătorii, în care ele (noile pasiuni) au şanse să se producă, sînt foarte originale.

E. Vittlin

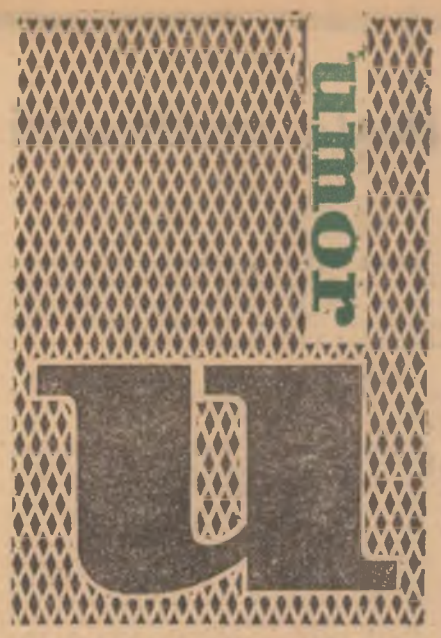

După chipul şi asemănarea stăpînului

Desene de **E. Seglov**

REDACŢIA : Bucureşti. Piaţa „Scînteii", Tel. 17 60 10. Abonamentele se fac la oficiile poştale
Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii